

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ AKADEMİK
BAŞARIYA ETKİSİ: EGE BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

Utku GÜNAY
ORCID: 0000-0003-2662-4447

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
Hareket ve Antrenman Bilimi Yüksek Lisans Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İZMİR
HAZİRAN 2022

TEZ KODU: DEU.HSL.MSc-2019970105

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK
DAYANIKLILIKLARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: EGE
BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

Utku GÜNAY

ORCID: 0000-0003-2662-4447

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Hareket ve Antrenman Bilimi Yüksek Lisans Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Tolga ŞAHİN

ORCID: 0000-0001-9594-4466

**İZMİR
HAZİRAN 2022**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
ETİK BEYANI

Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlayıp sunduğum **“Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi: Ege Bölgesi Örneği”** başlıklı Yüksek Lisans tezim içinde elde ettiğim verileri, bilgileri belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tezimde yararlandığım eserlere bilimsel kurallara uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin özgün olduğunu, tezimin çalışma ve yazımında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza

Öğrencinin Adı Soyadı: Utku GÜNAY

Tarih

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösterici ve destek olan değerli danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Tolga ŞAHİN' e, sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yardım, bilgi ve tecrübeleri ile bana destek olan başta sayın Doç. Dr. Erkan GÜNAY olmak üzere Spor Bilimleri Fakültesindeki tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Yüksek lisans tez süresi boyunca yardımını hiç esirgemeyen her sorunumda bana destek olan sayın Araş. Gör. Esra KÜRKÇÜ AKGÖNÜL' e teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme de sonsuz teşekkürler ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TABLolar DİZİNİ	i
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	4
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	5
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	5
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Problem ve Hipotezleri.....	7
2. GENEL BİLGİLER	10
2.1. Psikolojik Dayanıklılık	10
2.2. Kobasa'nın Dayanıklılık Modeli	11
2.3. Kendini Adama.....	11
2.4. Kontrol.....	12
2.5. Meydan Okuma	12
2.6. Psikolojik Dayanıklılığı Etkileyen Faktörler	12
2.6.1. Koruyucu Faktörler	12
2.6.2. Risk Faktörleri.....	13
2.7. Psikolojik Dayanıklılığı Yüksek Olan Bireylerin Ortak Özellikleri	14
2.8. Psikolojik Dayanıklılığın Spor ile İlişkisi.....	15
2.9. Akademik Başarı	16
2.10. Akademik Başarıya Etki Eden Faktörler.....	17
2.11. Öğrencinin Bildirdiği Notlar	19
2.12. Akademik Başarı ile İlgili Literatür Taraması.....	20
3. GEREÇ VE YÖNTEM	21
3.1. Araştırmanın Tipi	21
3.2. Araştırmanın Yeri, Zamanı ve Planı	21
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi/Çalışma Grupları	22
3.4. Çalışma Materyali	22
3.5. Araştırmanın Değişkenleri.....	22
3.6. Veri Toplama Araçları.....	22
3.6.1. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ).....	22

3.6.2. Kişisel Bilgi Formu (KBF).....	23
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi.....	23
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	23
3.9. Etik Kurul Onayı	24
4. BULGULAR	25
5. TARTIŞMA.....	40
6. SONUÇ.....	50
7. ÖNERİLER.....	52
8. KAYNAKÇA.....	53
9. EKLER	64
EK 1: PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ.....	64
EK 2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU	65
EK 3: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU (BGOF).....	66
EK 4: DEKANLIK İZNİ	68
EK 5: ÖLÇEK İZNİ	69
EK 6: ETİK KURUL ONAYI.....	70
ÖZGEÇMİŞ.....	72

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Araştırmalarda incelenen koruyucu faktörler	13
Tablo 2. Araştırmalarda incelenen risk faktörleri	14
Tablo 3. Spor bilimleri demografik özelliklerine ait tanımlayıcı istatistik	25
Tablo 4. SBF öğrencilerinin not ortalaması, PDÖ ve alt boyut puanlarına ait tanımlayıcı istatistik.....	25
Tablo 5. Akademik Başarı için Regresyon Analizi.....	26
Tablo 6. Cinsiyet, Aktivite durumu ve Bölüme göre Not Ortalaması, PDÖ puanı ve ölçek alt boyut puanlarına ait tanımlayıcı istatistik	26
Tablo 7. SBF öğrencilerinin not ortalaması ile ölçek ve alt boyutlar arasındaki ilişki	29
Tablo 8. Cinsiyete göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	30
Tablo 9. Aktivite durumuna göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	31
Tablo 10. Başarısız ders durumuna göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	32
Tablo 11. Yaşadığı yere göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	32
Tablo 12. Bölüme göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	33
Tablo 13. Ekonomik gelire göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	34
Tablo 14. Lisansüstü düşünceye göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	36
Tablo 15. Spor branşına göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	38
Tablo 16. Spor yaşına göre not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı	39

SİMGELER VE KISALTMALAR

BGOF	Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
PDÖ	Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği
SBF	Spor Bilimleri Fakültesi
BSÖ	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
AE	Antrenörlük Eğitimi
SY	Spor Yöneticiliği
REK	Rekreasyon
PD	Psikolojik Dayanıklılık

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: EGE BÖLGESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Utku GÜNAY

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ÖZET

Üniversite öğrencileri, akademik başarıya ulaşmak için psikolojik dayanıklılık gerektiren, sınıflar arası veya yükseköğretime geçiş sırasında stres faktörlerine karşı giderek daha savunmasız hale gelebilir. Bu çalışma Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik dayanıklılık profillerini çıkarmayı ve psikolojik dayanıklılığın akademik başarıları üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Araştırmaya Ege Bölgesi'nde yer alan Spor Bilimleri Fakültelerinde aktif olarak öğrenim görmekte olan 111 kadın ve 190 erkek olmak üzere toplamda 301 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 21 maddeden ve üç alt boyuttan oluşan Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ) ve öğrencilerin akademik başarılarını belirlemek için genel not ortalamaları kullanılmıştır. Veri analizi SPSS programında yapılmış olup, verilerin normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile sınanmıştır. Psikolojik dayanıklılığın akademik başarı ile olan ilişkisi Spearman ilişki testi, değişkenlerin arasındaki fark, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin psikolojik dayanıklılık düzeyi ile not ortalaması arasında düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu; bununla birlikte öğrencilerin PDÖ puanlarında, cinsiyete, spor yaşına ve öğrencilerin okudukları bölüme göre anlamlı düzeyde fark olmadığı; ancak ekonomik durum, aktif spor yapma durumu, lisansüstü düşünce durumu ve uğraştıkları spor branşına göre anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, psikolojik dayanıklılığın ve belirli demografik özelliklerin, SBF öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Bu özgün çalışma, SBF öğrencilerinin akademik olarak kendilerini geliştirmelerine yönelik olarak, psikolojik dayanıklılık kavramının ve belirli demografik özelliklerin daha fazla dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Sözcükler: spor, başarı, akademik başarı, psikolojik dayanıklılık

Tezin sayfa adedi: 79

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi TOLGA ŞAHİN

THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE OF FACULTY OF SPORT SCIENCES STUDENTS ON ACADEMIC ACHIEVEMENT: EXAMPLE OF AEGEAN REGION

Master Thesis

Utku GUNAY

DOKUZ EYLUL UNIVERSITY INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

Department of Physical Education and Sports

ABSTRACT

University students may become increasingly vulnerable to stressors during the transition to higher education or between classes that require resilience to achieve academic success. This study is carried out to determine the psychological resilience levels of the students studying at the Faculty of Sport Sciences and to determine the effect of psychological resilience on their academic achievement. A total of 301 students, 111 women and 190 men, actively studying at the Faculty of Sport Sciences in the Aegean Region, participated in the research. PRS (Psychological Resilience Scale), consisting of 21 items and three sub-dimensions, was used as data collection tool in the study and overall grade point averages were used to determine the academic success of the students. Data analysis was done in SPSS program and normality of data was tested with Kolmogorov-Smirnov test. The relationship between psychological resilience and academic achievement was evaluated with the Spearman relationship test and the difference between the variables was evaluated with the Mann Whitney U and Kruskal Wallis test. According to the data obtained, there is a low level of significant relationship between the psychological resilience level of the students and their grade point average; however, there was no significant difference in the PRS scores of the students according to gender, sports age and the department of faculty; however, it has been determined that there is a significant difference according to the economic situation, active sports status, master degree thinking status and the sports branch they are engaged in. As a result, it has been determined that psychological resilience and certain demographic characteristics have an effect on the academic success of sport science faculty (SSF) students. This original study highlights the need for greater consideration of the concept of resilience and certain demographic characteristics for SSF students' academic self-development.

Keywords: sport, success, academic success, psychological resilience

Page number: 79

Advisor: Assist. Prof. Dr. TOLGA ŞAHİN

1. GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Spor, bireyler tarafından yaşam kalitelerini artırmak, sağlıklarını korumak, kaybettikleri sağlıklarını geri kazanmak hatta para kazanmak amaçlı meslek olarak tercih edilmektedir. Bu nedenle spor' un toplumla bütünleşmiş sosyal bir olgu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Spor çeşitli branşlara ayrıldığından dolayı geniş kitlelere hitap etmekte; her yaş ve profildeki insanın ilgilendiği bir etkinlik olarak yapılabilmektedir (1). İnsan vücudu hareket yoluyla gelişimine devam ettiği için, spor bireyin hareket kabiliyetini arttıran ve vücudunun gelişimini sağlayan önemli bir role sahiptir (2,3). Hareket etmek, kas ve eklemleri aktif hale getirdiğinden, çocukluk çağından itibaren sağlıklı gelişim için önemli bir etken olduğu düşünülmektedir (4). Bunun yanı sıra spor sosyalleşme aracı olarak da kullanılmaktadır. Buda, bireyin psiko-sosyal açıdan gelişim göstermesi için önemli bir araç olduğunu gösterir. Ayrıca, bireyin çevreyi tanınmasında ve kişilik kazanımında sporun kayda değer bir etkisinin olduğu belirtilmektedir (5).

Spor aktiviteleri, özgüven gelişimini ve başarılı olma içgüdüsünü arttırabilir, dolayısı ile bireyin kendini başarılı görmesindeki yardımcı etkenlerden bir tanesi de sportif aktiviteler olabilir. Sonuca yönelik yapılan sporların, bireyde başarı ve başarısızlık duygusunu anlamasına yardımcı olacağı öngörülmektedir. Weiner başarı ve başarısızlığın şans, işin zorluğu, yetenek, çaba olmak üzere dört farklı özellik ile ilişkili olduğunu öne sürmüştür (6). Sportif başarı, motivasyon ve özgüveni yükseltir. Ancak başarısızlık bunun aksine sporcuların kendilerine duydukları saygısının azalmasına ve motivasyonlarını kaybetmelerine neden olabilir. Bazı bilimsel çalışmalarda negatif sonuçlar ile karşı karşıya kalan sporcuların motivasyon düşüklüğü yaşayacağı ve bununla birlikte akademik olarak da olumsuz sonuçlar elde edecekleri ön görülmektedir. Başarısızlığın sebeplerine bağlı olarak bireyler zaman zaman sosyal çevre ve okul hayatında ertelemeler yapabilirler. Akademik ertelemenin ergenlik dönemindeki sporcularda daha sık karşılaşılan bir durum olduğu ve sporcuların öğrenim durumlarına yönelik ön yargılara yol açtığı görülmektedir.

Sporculardaki başarı hissi ve kendi yeteneklerinin farkında olmaları, başarısızlığı kabullenmemelerindeki etkenlerin başında yer aldığı düşünülmektedir

Hiç kuşkusuz elde edilen başarı toplum içerisinde de karşılığını bulur ve bireyin toplumda daha üst kesimlerinde yer almasına imkân sağlar. Bu durumun insanlarda oluşturduğu etki ‘üstünlük’ olarak adlandırılabilir. Akademik üstünlük bireylerin okul hayatlarındaki elde ettiği notların seviyesi olarak nitelendirilmektedir. Okul, öğrenciyi bilinçlendirmenin ön planda olduğu, öğrenim seviyesinde üstünlüğe ulaşmak amacıyla oluşmuş bir araçtır. Yüksek seviyedeki notlar okul başarısını; belirli seviyeye ulaşamayan notlar ise akademik başarısızlığı göstermektedir. Öğrencilerin davranışlarından ziyade not ortalamalarının başarılı veya başarısızlık durumlarına doğrudan etki ettiği düşünülmektedir. Akademik başarı, ayrıca meslek hayatına başlarken de önemli bir değerlendirilme kriteri olarak ön plana çıkmaktadır. Çünkü öğrencinin akademik seviyesi onun donanımı hakkında bilgi sahibi olmaya imkân sağlamaktadır dolayısıyla, akademik başarı öğrencilerin meslek hayatına atılmalarında da önemli yer teşkil etmektedir. Özellikle üniversite döneminde öğrenciler sosyal olgunluğa erişme aşamındalardır. Sürece adapte olmaya çalışırken dönem dönem öğretim, spor veya sosyal hayatında olumsuz etkiler olabileceği düşünülebilir. Bu sebeple olumlu psikolojiye sahip olmak akademik başarıya ulaşmak için bireylere yardımcı olacaktır (7).

Spor, bireylerin hedeflerine ulaşmak için stres ve sıkıntılarını yönetmelerini sağlayan yardımcı etmenlerden bir tanesi olarak gösterilmektedir (8). Sporcular, spor kariyerleri boyunca çok sayıda stres ile başa çıkmak zorunda kalabilirler (9). Müsabaka dönemi başta olmak üzere çeşitli periyotlarda zorlayıcı süreçlerin yaşanması sporcuyla psikolojik olarak yıpratılabilmektedir. Ancak mental ve fiziksel baskılara dayanabilen sporcular performanslarını sürdürebilirler. Bu sebeple, sporda psikolojik dayanıklılık çalışmaları önemlidir. Psikolojik dayanıklılık seviyesi yüksek olan sporcuların, baskılara dayanabildikleri ve diğerlerinden farklı bir şekilde ayrıştıkları belirtilmiştir (10). Zor yaşantılara sahip olmanın, sıkıntılı süreçlerden geçmenin her birey için aynı etkiyi oluşturmayacağı düşünülebilir. Bireyler yaşantıları boyunca kendisini kötü etkileyebilecek birçok durum ile karşılaşmaktadır. Bazıları bu süreci kolaylıkla atlatabilirken bazıları için ise bu durum normalden uzun

ve yorucu olabilmektedir (11). Bahsedilen bu durum psikolojik dayanıklılıklarındaki farklılığın göstergesidir (12).

Spor Bilimleri Fakültesi (SBF) öğrencileri geleceğin eğitimcileridir. Öğretmen ve antrenör ve yönetici adayları için sporcu gelişimi ve sporcu eğitimi önem arz etmektedir. Öğretici olarak Öğretmen ve antrenörler ve spor yöneticilerinin, sporcuları yönetmek için psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olması beklenir (13). Özellikle lise ve üniversite dönemindeki öğrenciler, kimlik kazanma süreçlerinde oldukları için, eğitimcilerin bu zorlu süreçte destek olmak adına öğrencilerle doğru bir şekilde iletişim kurmaları ve öğrencileri yönlendirebilecek olgunlukta olmaları beklenmektedir. Bu dönemdeki öğrencilerin olgunluğa erişmesinin onlar için önemli bir adım olacağı belirtilmiştir (14). Eğer öğrencinin psikolojik dayanıklılık seviyesi kimlik kazanma sürecinde gelişirse, bu durum sosyal hayatını etkileyecek ve okul yaşamına katkı sağlayacaktır (15). Bu noktada çalışmada elde edilen bilgilerin psikolojik dayanıklılık kavramının önemini artırmasıyla birlikte, antrenörlere, öğretmenlere, velilere, spor bilimi uzmanlarına farkındalık oluşturacağı, görüş ve fikir sağlayacağı ayrıca araştırmanın psikolojik dayanıklılık düzeyi dışında akademik başarıya etki edebilecek diğer etmenlerin de belirlenmesinin bilime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma SBF'lerinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının akademik başarıları üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Psikolojik dayanıklılık kavramının literatüre girmesi ile birlikte, psikolojik dayanıklılık ve akademik başarı ilişkisini irdeleyen kaynak sayısının az olması nedeni ile, çalışmanın bundan sonra yapılacak olan araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Problem ve Hipotezleri

- Ege bölgesinde okuyan SBF öğrencilerinin not ortalamalarındaki farklılıklar psikolojik dayanıklılık düzeylerinden mi kaynaklanmaktadır?

- 1) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık puanları ile akademik başarı ortalamaları arasında ilişki vardır.
- 2) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında ilişki yüksek seviyededir.
- 3) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçeği alt boyut puanları ile akademik başarı ortalamaları arasında ilişki vardır.
- 4) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçeği alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında ilişki yüksek seviyededir.
- 5) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında cinsiyete göre fark vardır.
- 6) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında yaşanan yere göre fark vardır.
- 7) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında bölüme göre fark vardır.
- 8) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında ekonomik gelir düzeyine göre fark vardır.
- 9) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında aktif spor yapma durumuna göre fark vardır.
- 10) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında başarısız dersi olan öğrencilere göre fark vardır.
- 11) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında lisansüstü düşünceye göre fark vardır.

- 12) H_1 = SBF öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında spor branşına göre fark vardır.
- 13) H_1 = Psikolojik SBF öğrencilerinin dayanıklılık ölçek puanları, ölçek alt boyut puanları ve akademik başarı ortalamaları arasında spor yaşına göre fark vardır

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Psikolojik Dayanıklılık

Psikolojik dayanıklılık (PD) kavramı literatürde Latince ‘resiliens’ ve İngilizce ‘resilience’ kelimelerine karşılık gelmektedir (16). Bu kavram ‘sağlamlık, güçlülük, dayanıklılık’ gibi farklı aktarımlarla da kullanılmaktadır (17). Araştırmacılara göre pozitif psikoloji olarak tanımlanmış kavramlardan sadece bir tanesidir (18).

Psikolojik dayanıklılık ile ilgili literatürde geniş kapsamlı birçok tanım yapılmasına rağmen bu tanımların birbirini tamamladıkları görülmektedir. Bu tanımlardan bazıları; “Bireyin stresli durumlara karşı direnç gösterebilme yeteneği” (19), “Stres veya kaygının yoğun yaşandığı dönemlerde olağan durumu tersine çevirme becerisi” (20) olarak tanımlanmıştır. Brooks ve Goldstein, bireylerde travma durumu olsa bile stresli bir yaşam biçimini atlatabilme yeteneği olarak tanımlamıştır (21). Buna ek olarak, zorlayıcı durumlarla karşılaşıldığında bu süreci atlatabilme özelliği olarak da tanımlanmıştır (22). Bir başka tanım ise sağlık sorunu, ev veya iş gibi gündelik süreçte başımıza gelebilecek olan sıkıntı veya sorunların üstesinden gelebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (23).

Bireyin, çevresi ve ailesinin etkisi ile gelişim dönemleri farklı boyutlarda olabilmektedir (24). Literatür dahilinde konu ile ilgili yapılmış başlangıç çalışmalarında, psikolojik dayanıklılığın sonradan öğrenilemeyen bir özellik olduğu vurgulanmışken, daha sonraki çalışmalarda geliştirilebilir bir özellik olduğu bildirilmiştir. Psikolojik dayanıklılığı yüksek olan bireylerde duygusal olma durumunun ortak olduğu belirtilmektedir (25).

Luthar’a göre birey her alanda dayanıklı olamaz. Bu sebeple, dayanıklılığı yüksek olan kişilerde duygusal bozukluk olma ihtimali olabileceği öne sürülmüştür (7). Ailesi ile zorluk yaşayan çocuk sosyal hayatında başarılı biri olabilir veya kaygı ya da depresyon durumu ile mücadele eden birey akademik alanda başarılı olabilir. Bu bilgilere tamamlayıcı olarak yapılan bir araştırmada, dayanıklılık seviyesi yüksek ölçülen bireylerde kaygı düzeyinin düşük olduğu görülmüştür (26). Oluşabilecek bu tarz durumlar Kobasa Modelinde çeşitli özellikler ile belirtilmektedir.

2.2. Kobasa'nın Dayanıklılık Modeli

Psikolojik dayanıklılık ve dayanıklılık kavramlarını baz alan, literatüre katkı sağlayan ilklerden biri olan Kobasa bu kavramlar hakkında bireyleri bilinçlendirmek amacıyla yapmış olduğu bir çalışmada, son dönemlerde yoğun stres altında olan 670 kişilik erkek grubunun üç ortak özelliğini literatüre sunmuştur (27). Psikolojik dayanıklılık kavramının alt parametrelerini oluşturan üç kavram; meydan okuma, kendini adama, kontrol bireylere yaşam şartlarından kaynaklanan olası durumların ele alınmasında yardımcı olacağı fikrini öne sürmüştür (28).

Dayanıklılık kavramının varoluşçu düşünceden esinlenerek ortaya çıktığı belirtilmiştir. Kobasa, dayanıklı bireylerin kendi kararlarını vereceği ve problemleri azaltma gücüne sahip olduklarını düşünmektedir (15). Bireyin kendi sorumluluğunu bilmesi, yaşantısının farkında olması ve kendi adına doğru kararlar alabilmesi dayanıklılık modelinin belirlenmesindeki etkenlerin başında yer almaktadır (29). Sorumluluk almak, bireylerin gelişmeye devam eden bir varlık olarak görülmesine sebep olmaktadır ve bu durumun, bireyin kimliğini kendisinin kurmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir (30).

Kobasa'nın dayanıklılık modelindeki üç özellik ve açıklamaları şu şekilde ifade edilmektedir;

2.3. Kendini adama

Kendini adama bireyin yaşantılarını ve hayatlarının içinde olmayı öngören bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Karşılaşmış oldukları olumsuz durumlar sırasında sorunlarına doğru bakış açısıyla yaklaşabilme bu aşamada ortaya çıkmaktadır. Bireylerden gelişen olumsuzlukların ardından olaylardan kendini dışlamak yerine durumu algılayıp olayı en iyi şekilde yönetmesi beklenmektedir (31). Kendini adama bireyin yaşama olan inancını, bağlılığını ve olayların gerçekçiliğini içerir. İletişimin ve duygusal bağın ön planda olduğu yaşantı kaybedildiği durumda kendini adama modelinin geçerliliğinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir (32).

2.4. Kontrol

Kontrol bireyin yaşantısındaki olayları kendi istediği yönde değiştirebilme çabasını gösteren psikolojik özelliktir. Ayrıca kontrol bireylerin yaşantılarında istenmeyen bir durum ile karşılaştıklarında içsel güdülenmenin en çok arttığı ve öz disiplinleri ile durumu kontrol altına alabildikleri bir özellik olarak düşünölmektedir (33). Kontrol boyutu olaylara her daim aktif olarak karşı koyan duruştur (34).

2.5. Meydan Okuma

Meydan okuma bireyin olumsuz durum ya da durumlar karşısında yeniden düzenleme yeteneğini gösterir. Ailesine ve sosyal çevresine olumlu bakış açısıyla yaklaşan bireylerde gözlemlenmiş olan bu model, yaşantılarından ders çıkarmış bireyler için adlandırılan psikolojik boyuttur (35). Meydan okuma bireylerde değişime açıklık ve öz güvenli olmayı içeren dayanıklılık modelinin son alt boyutudur (36).

2.6. Psikolojik Dayanıklılığı Etkileyen Faktörler

Psikolojik dayanıklılık ile ilişkilendirilebilecek birden çok kavram bulunmaktadır. Tanımlanan kavramların bazıları doğrudan olmaklar birlikte, bazıları dolaylı olarak dayanıklılığı etkilemektedir. Psikolojik dayanıklılık bireysel bir durum olduğundan dolayı kişinin kendisinin en büyük etken olduğunu varsaymanın doğru olacağı düşünölmektedir. Ancak psikolojik dayanıklılık dış faktörlerden de etkilenebilecek bir özelliktir. Araştırmalarda psikolojik dayanıklılığın iki alt başlığı olan koruyucu ve risk faktörleri üzerinde durulduğu görüşmüştür. Riskli durumda olan bireylerin koruyucu faktörler yardımı ile oluşan olumsuz durumdan kurtulduğu veya olumsuz durumu azalttığı belirtilmiştir (37) .

2.6.1. Koruyucu Faktörler

Korucuyu faktörler oluşabilecek risk faktörlerine karşı kişinin davranışlarını, yaklaşımlarını yönlendiren bir kavramdır. Bu yönüyle de risk faktörlere göre karşıt bir işlev görmektedir (38) . Bu kavram bazı bireylerin yaşanan olumsuz olaylardan neden daha fazla etkilendiğinin cevabıdır (39) . Yapılan ilk çalışmalarda koruyucu

faktörlerin içsel ve dışsal faktör olarak ayrıldığı bilinsede, Werner (40) bu kavramı üç ana başlıkta toplamış; bireyin ailesinden, çevresinden veya kendisinden aldığı sosyal ve mantıksal yardımın olumsuz olaylarda korucuyu nitelik olarak öne çıktığını öne sürmüştür (41).

Araştırmacılar genel olarak koruyucu faktörleri alt başlıklara ayırmayıp, riski ne kadar azaltabildiklerinin üzerinde durmuşlardır. Diğer bir yandan ise ortak alt faktörler bulunup bunların faydasının ne kadar olduğunu kanıtlamak amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda bireysel koruyucu, ailesel koruyucu ve çevresel koruyucu faktörler olmak üzere toplamda üç alt başlık olarak literatürde kullanılan ve en çok olumlu sonuç elde edilen durumlar belirtilmiştir (16).

Tablo 1. “Araştırmalarda incelenen koruyucu faktörler” (16)

Bireysel koruyucu faktörler	Ailesel koruyucu faktörler	Çevresel koruyucu faktörler
* Olumlu veya kolay mizaç * Benlik saygısı ve öz yeterlik * Cinsiyet * Özerklik * Zekâ * Yaşam hedeflerinin olması ve gelecek için olumlu beklentiler * Mizah duygusuna sahip olma * Etkili problem çözme becerileri /iyimserlik ve umut * Sosyal yetkinlik * Sağlık * Yaş * <u>Kişisel farkındalık</u>	* Destekleyici anne-baba ya da bir aile üyesiyle olumlu ilişkiler * Çocuğa yönelik yüksek ve gerçekçi beklentiler * Etkili ebeveynlik / ev kuralları	* Akran / Arkadaş desteği * Sosyal çevredeki destekleyici olumlu ilişkiler * Etkili toplumsal kaynaklar (kaliteli okullar, gençlik merkezleri, gençlik organizasyonları vb.)

2.6.2. Risk Faktörleri

Risk faktörleri oluşabilecek problemleri ve sürekliliğini arttıran durumları belirtmek (42), başka bir deyiş ile istenmeyen sonuçlar için kullanılmaktadır (43). Bireyin psikolojik dayanıklılığını yüksek olarak değerlendirebilmek için risk faktörlerinin oluşması ön koşuldur (44). Risk faktörleri bireyden ziyade grubu

tanımlamak için kullanılmaktadır. Aynı zamanda çoklu risk faktörünün var olduğu durumlarda dayanıklılık kavramının daha ön planda olacağı vurgulanmıştır (45). Masten ve Reed yaptıkları bir çalışmada risk faktörlerinin birbirlerine yakın zamanlarda görüldüğünü ve normalden daha fazla etkili olduğunu öne sürmüştür (46). Literatürde yapılan çalışmalarda risk faktörleri de bireysel risk faktörü, ailesel risk faktörü ve çevresel risk faktörü olmak üzere üç başlık halinde incelenmiştir.

Tablo 2. “ Araştırmalarda incelenen risk faktörleri” (16)

Bireysel Risk Faktörleri	Ailesel Risk Faktörleri	Çevresel Risk Faktörleri
*Kronik Hastalıklar	*Ebeveynlerin hastalığı	*Ekonomik zorluklar ve yoksulluk
*Erken Doğum	*Ergenlik Döneminde anne olma	*Savaş ve doğal afetler gibi toplumsal travmalar
*Olumsuz Yaşam Olayları	*Ebeveynlerin boşanmış olmaları, ölümü ya da tek ebeveyn ile yaşamak	*Toplumsal şiddet ve ailevi olumsuzluklar
		*Çocuk istismarı
		*Evsizlik

2.7. Psikolojik Dayanıklılığı Yüksek Olan Bireylerin Ortak Özellikleri

Psikolojik Dayanıklılığın bağlantılı olduğu kişilik özelliklerinin sayısı oldukça fazladır. Doğduğumuz andan itibaren edindiğimiz özellikler psikolojik dayanıklılığımız hakkında bilgiler vermektedir. Bu özellikler sonradan öğrenilebileceği gibi doğuştan gelen özelliklerde mevcuttur. Kazandığımız ya da kazanabileceğimiz karakteristik özellikler şu şekilde sıralanmaktadır; (47)

- Kendisine yönelik yapılan esprilerde anlayışlı olmak
- Sağlıksız ortamlardan sakınma ve yanlış kişilerle etkileşimde olmama çabası
- Sakin mizaca sahip olmak
- Gelecek beklentisine sahip olmak
- Kendi başına hareket etme yeteneği
- Başkalarından aldığı tepkilerde olumlu olmak
- Kimlik duygusunu benimsemesi
- Diğer insanlara karşı empati duygusu olması ve sevecenlik göstermek
- Bir amaca sahip olmak

- Üst düzey iletişim becerilerine sahip olmak

2.8. Psikolojik Dayanıklılığın Spor ile ilişkisi

Spor yapan bireylerde yapılan bir araştırmada fiziksel aktivitenin akademik başarı ile önemli bir ilgisi bulunmadığı, buna ek olarak spor yapanların not ortalamasının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (48). Şar, yaptığı çalışmada, düşük düzey psikolojik dayanıklılık seviyesindeki öğrencilerin akademik not ortalamalarının da düşük olduğunu gözlemlemiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin aktif spor yapıp yapmadığı durumuna göre psikolojik dayanıklılıkları incelendiğinde; spor yapanlar ile yapmayanlar arasındaki psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı fark olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Buna rağmen spor yapmayan bireylerin psikolojik dayanıklılığının daha düşük ölçek puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Altı ve on yıl arası ile 11-15 yıl boyunca düzenli bir şekilde spor yapanların beş ve daha az yıldır spor yapan bireylere oranla PD seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (49). Bu çalışmaya göre tecrübeli sporcuların psikolojik dayanıklılığı yüksek olduğu için spor aktivitelerinde stres veya kaygı durumlarını daha rahat kontrol edebilecekleri çıkarımı yapılabilir. Benzer başka bir araştırmada spor etkinliklerinin psikolojik dayanıklılık düzeyini arttırdığı bildirilmiştir (50). Şahin ve ark, göre fiziksel aktivite ve etkinliklere katılım, bireyin dayanıklılığını arttıracığından dolayı insanların çeşitli olumsuzluklara karşı mücadele gücünü geliştirdiği düşünülmektedir (51).

Salar ve ark, yaptıkları çalışmada, katılımcılar haftada en az üç veya dört defa spor yapmaları sonucunda kendilerini duygusal olarak iyi hissettiklerini belirtmişlerdir (52). Bu sonuca göre spor yapmak psikolojik dayanıklılığın artmasına yardımcı olmuştur. Başka bir çalışmada cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları incelenmiş, sonuçlara bakıldığında kadınların psikolojik dayanıklılık düzeylerinin daha düşük seviyede olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bireysel sporcuların, takım sporu yapan bireylere göre PD seviyelerinin daha yüksek olduğu söylenmiştir (53). Bazı çalışmalarda yaş etkeninin psikolojik dayanıklılık üzerinde etkisi olmadığı belirtilmiştir (54,55), bu araştırmaların aksine yaş ile psikolojik dayanıklılığın doğru orantıda olduğunu kanıtlar nitelikte çalışmalarda bulunmaktadır (33,56).

2.9. Akademik Başarı

Doğduğumuz andan itibaren yerine getirdiğimiz her davranışın bir amacı vardır. Emeklemek, gülmek, ağlamak gibi durumlar aslında çocuğun başarıya ulaşma şeklidir, çünkü o davranışı gerçekleştirmiştir. Öğrenme aşaması da tam o zamanlarda başlar. İnsanoğlunun bebeklik döneminden sonra yapmış olduğu eylemler o işi öğrendiklerinin göstergesidir. Bu şekilde de kendimizi sistemin başarı odaklı sınavlarına hazırlarız. Eğitim sisteminin temeli olan başarıya ulaşmak için çevremizden, ailemizden aldığımız öğütler bizi başarılı olmaya odaklar.

Başarıyı tanımlamak için sınırlı kelimeler kullanılsa da literatürde iki farklı konu üzerinden tanımlanmıştır. Yücel ve Koç başarıyı eğitimdeki hedeflere ulaşma şeklinde tanımlamıştır (57). Benzer bir tanımda başarı, okuldaki akademik yeterliliklerini yerine getirip notlarının puanlaması şeklinde tanımlamıştır (58). Farklı bir bakış açısı olarak başarı, kişinin yeteneği doğrultusunda gösterdiği ve elde ettiği eylemler olarak tanımlanmıştır (59).

Akademik başarı öğrencinin okuldaki eğimini aldığı derslerdeki başarısı olarak ifade edilmektedir (66). Akademik Başarının bireyin meslek gelişimine katkısının önemli derecede olduğunu söylenebilir. Üniversitedeki başarı, genellikle iki değişken kullanılarak tahmin edilir, okul sıralaması veya not ortalaması ile ölçülen standart başarı testleri puanları (67). Ancak bu değişkenler, karmaşık değişkenler nedeniyle akademik başarıdaki tüm farklılıkları açıklamamaktadır (68). Bu değişkenler, akademik becerilerle dolaylı yollardan bağlantısı olan ancak yine de öğrenci başarısı üzerinde etkisi olan faktörlerdir. Akademik başarı ile zekâ düzeyinin doğrudan bir ilişkisinin olduğuna yönelik çalışmalar olmasına rağmen (69,70), literatüre bakıldığında akademik başarının çeşitli sebepleri olduğunu görebiliriz. Bunlar, kişisel uyum, ebeveyn modellemesi, akran grubu baskısı, özgüven, erken okul ortamı veya ders dışı etkinlikleri içerir. Öğrencilerin akademik potansiyelini ve başarısını anlamak için, üniversiteye uyum veya başarının daha geniş, analitik olmayan değişkenlerini hesaba katmak gerekir (71).

Formal eğitim sırasında bazı öğrenciler hedeflerine ulaşırken bazıları ise bu süreci başarı ile tamamlayamazlar. Sınıf içi ve sınıf dışı etmenler başta olmak üzere öğrenciyi etkileyebilecek birçok sebep vardır. Bunlardan bazıları; sınıfın kalabalık

olması, arkadaşlarının davranışı, öğretmenin tavırları, özgüven gibi durumlardır (60). Öğrenim sırasında düzene uymayan, gereksinimler doğrultusunda yeterlilik sağlamayan davranışlarda görülmektedir. Bu durum başarısızlık olarak literatürde yer almaktadır (61). Başka bir tanımda ise başarısızlık öğrencinin potansiyelinin altında notlar alması olarak belirtilmiştir (62). Yapılan bu tanım başarısızlığı, akademik başarısızlık ile özdeşleştirmiştir. Taşdemir yaptığı çalışmada başarısız öğrencilerin öğretmenleri ile çok az etkileşimde bulunduğu ve bunun sonucu olarak sınıfa ve arkadaşlarına uyum sağlayamadığı görülmektedir (63). Bazı araştırmalar bu başarısızlık sebebini küçük başarısızlık olarak tanımlamaktadır (64,65).

2.10. Akademik Başarıya Etki Eden Faktörler

Akademik başarı, zihinsel etmenlerden öğrenme hızı ile birlikte zekâ; duyuşsal etmenlerden ders çalışma alışkanlıkları, öz-yeterlik, motivasyon ve kişilik yapısı; çevresel etmenlerden, ailenin sosyo-ekonomik durumu, ebeveyn tutumu ile yakından ilişkili olduğu daha önce yapılmış olan çalışmalarda da belirtilmiştir (138,139). Bireylerin kişilik özelliklerinin farklılıkları da akademik performans ile bağlantılıdır (142). Yapılan IQ testlerinin de göstermiş olduğu gibi, zihinsel yetenekli yüksek olan öğrenciler ve dürüstlük seviyesi yüksek olanlar akademik anlamda daha başarılı olma eğilimindedirler.

Öğrencilerin akademik başarı seviyelerinin etkilenmesi “ebeveynlerin akademik sosyalleşmesi” terimiyle açıklanabilir. Veliler, öğrencilerin mevcut becerilerini, göstermiş oldukları davranışlarını ve okula yönelik olarak gösterdikleri tutumları şekillendirmeye çalışır(143). Aynı zamanda veliler, öğrencilerin oldukları ortamlarda yapmış oldukları söylemler ile de onları etkilerler. Ayrıca ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri de akademik sosyalleşmeye etki edebilir. Yüksek seviyelerde eğitim görmüş olan veliler, öğrenme ortamlarının daha teşvik edici olmasını isteyebilirler(143). Ayrıca literatürde bu konu ile ilgili yapılan güncel çalışmalar da, aile ile ergenlik çağındaki çocukların iletişim kalitesinin, akademik öz-yeterlik ve gelişimlerini ve aynı zamanda çocukların akademik başarısını etkileyebileceğini göstermektedir(144).

Yeni doğan bebeklerin ilk birkaç yılı, sosyal beceri ve dil gelişimleri için önemlidir. Sosyal beceri ve dil gelişimi için okula hazırlık, çocukların akademik anlamda beklentilere kolay adapte olmasına yardımcı olur (150).

Araştırmalar, fiziksel aktivite ile birlikte beyindeki sinir hareketliliğinin, yönetici beyin işlevlerinden olan özellikle dikkat süresi ve çalışma belleğinin artırılabilceğini, bununla birlikte ilkokuldan üniversite birinci sınıf öğrencilerine kadar akademik performansı iyileştirebileceğini göstermiştir (136,137).

Duyuşsal etmenlere karşıt olarak bilişsel olmayan etmenler veya beceriler, akademik ve profesyonel başarıyı destekleyen bir çeşit tutum, davranış ve strateji,(141) akademik öz yeterlilik, otokontrol, motivasyon, beklenti ve hedef belirleme teorileri, duygusal zekâ ve kararlılıktır. Bu kapsamda incelendiğinde, okullarda eğitimciler aracılığıyla testler ve kısa sınavlar vasıtasıyla ölçülen bilişsel etmenlerin göstergesi olarak görülür. Akademik ve profesyonel sonuçlara çok daha etkili bir tanımlama sağladıkları için bilişsel olmayan beceriler popülaritesini arttırmıştır(140).

Akademik başarının tahmin edilmesindeki tavsiye edilen en iyi yöntem “Öz-yeterlik” kavramıdır. Bir şeyi yapabilme inancına öz-yeterlik , bireylerin davranışlarına yön ve enerji veren, harekete geçmesine etki eden güce motivasyon denir. Çalışmalar motivasyon, ısrar ve yüksek akademik performansı olan öğrencilerin dışsal hedeflerden ziyade içsel hedefleri kullandıklarını göstermiştir (146)

Ayrıca, geçmiş veya gelecekteki akademik olarak performanslarını geliştirmek için güdülenen öğrenciler, akademik olarak düşük güdülenmeye sahip yaşlılarından çok daha iyi performans göstermiş ve başarıya yönelik ilgisi fazla olan öğrenciler, daha yüksek seviyede akademik performansla sahip oldukları görülmüştür(148).

Akademik ortamda otokontrol, öz disiplin, öz düzenleme ile ilgilidir. Başka bir deyişle, özdenetim, kısa vadeli dürtülerin cazibesine karşı uzun vadeli hedeflere öncelik verme yeteneğidir(145).

Bilişsel ve kişisel etkilerinin yanı sıra düzenli ders dışı etkinlikler, okula olan bağlılık, yıl sonu not ortalaması, üniversiteye geçiş eğilimini arttırdığı belirtilmiştir. Ek olarak depresyon seviyelerinin azalması ile bağlantılı okulu bırakma alışkanlıklarının azalması ve yüksek akademik performansla pozitif ilişki

sağlanmıştır(). Bununla birlikte gönüllü olarak çeşitli sosyal etkinliklere katılan genç öğrencilerde gelişimsel sonuçlar elde edilmiştir. Atletizminin, özellikle kentlerde yaşayan öğrenciler arasında güçlü akademik performansla bağlantılı olduğu gözlemlenmiştir(147).

Ders dışı aktivitelere katılan öğrencilerin akademik olarak kendilerini üst seviyeye taşıdıkları öne sürülmesine karşın, bu pozitif uyum her birey için geçerliliği belirsizliğini korumaktadır. Belirsizliğini koruyan başka durumlar ise akademik başarı ve sosyal etkinliklere katılım arasındaki düşük ilişkili etkenlerdir. Bu faktörlerden bazıları: kimlik gelişimi, davranışlar, akıl sağlığı ve olumlu sosyal ilişkilerdir. Akademik başarıya doğrudan etki edebilecek faktörlerde bulunmaktadır. Etki eden bu değişkenler: çevresel ve ailesel etkiler, bireysel özellikler, ders içeriği ve arkadaşlık ilişkileri gibi faktörlerden oluşmaktadır. Ayrıca öğrencilerin ders dışındaki etkileşimleri akranları ile ilişkilerini desteklemekte ve okuldaki akademik performanslarını olumlu yönde etkilediği öne sürülmektedir(149).

2.11. Öğrencinin Bildirdiği Notlar

Akademik başarı ölçümlerinde öğrencilerin kendi notlarını bildirmeleri konusunda bazı şüphelerin olmasına rağmen bu teknik sıklıkla kullanılmaktadır (72,73). Başarısı düşük öğrencilerin notlarını belirtirken abartma eğiliminde olabileceklerine dair bazı göstergeler bulunmaktadır (71,74). Diğer öz bildirim ölçeklerinde olabileceği gibi insanların toplumsal cazibe yanlılık yani; bir kişinin çevresi tarafından benimsenmiyor olması veya olası tutumu takıntı haline getirme eğiliminde olması durumundan dolayı söylemlerini abartılı bir şekilde ifade ettikleri düşünülmektedir (75,76). Bazı araştırmacılar bu durumun endişe haline getirilmeyecek bir detay olduğunu vurgulamaktadır (77). Öğrencinin kendi notlarını bildirmesindeki şüphelere rağmen daha önce yapılan araştırmalarda okul verileri ile kıyaslandığında büyük çoğunluğun verdiği yanıtların, okul verileri ile uyduğunu bulunmuştur (78,79). Lise ve üniversite öğrencilerinin kendi notlarını belirtirken ki güven algısı üzerinde yapılan bir çalışmada notları yüksek öğrencilerin notlarını doğru bir şekilde aktarma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ve başarısız öğrencilerin hatalı notlar verme olasılığının daha yüksek olduğunu rapor edilmiştir. Lisans öğrencilerinin kendi bildirdiği notlarının %90 oranında doğru çıktığı

belirtilmiştir (76). Bu nedenle uzun yıllardır yapılan akademik başarı ölçümlerinde öğrencilerin notlarını kendilerinin bildirmesi istenmiştir.

2.12. Akademik Başarı ile İlgili Literatür Taraması

Son yıllarda üniversite öğrencilerinin lisans eğitimlerini tamamlamaları gerektiğine yönelik baskılar sonucunda bireylerde akademik başarının olumsuz yönde etkilenebileceği düşünülmektedir. Psikolojik dayanıklılık ile akademik başarının ilişkisinin bu noktada önemli olduğu vurgulanabilir. Psikolojik dayanıklılık düzeyi lisans öğretimine yeni geçiş yapmış öğrenciler için daha önemli bir belirleyici olabilmektedir (80). Bu durumun akademik odağın düşmesine ve gelecek planlarında aksamaya neden olabileceği sonucuna varılmıştır (81). Öğrencilerin oluşabilecek yeni zorluklara uyum sağlama kapasitelerindeki etmen olan psikolojik dayanıklılığının geliştirilmesi, ileriye dönük akademik başarıya odaklanmasına yardımcı olabilir ve yeni öğrencilerin yükseköğretime yönlendirilmesini sağlayan temele katkı sağlayabilir (82).

Öğrenciler, akademik başarısızlık, kişisel sorunlar veya kariyer planlarındaki değişiklikler gibi çeşitli nedenlerle eğitimlerine ara vermektedirler. Üniversite diplomasına sahip olamayanlar, üniversiteden mezun olan akranlarına göre kariyer planlamalarında geri kalıp daha kötü maddi koşullar altında hayatlarına devam edebilecekleri ön görülmektedir (83). Akademik başarısızlığın tanımlanmasına yönelik çok çeşitli tanımlar bulunduğu görülmektedir. Kullanılan en basit tanımlamalardan birisi “Eğitimde yerine getirilmemiş başarı” olarak Chan tarafından yapılmıştır (84). Bir başka deyiş ile okulda düşük başarı olarak adlandırılan akademik başarısızlık öğrencinin kapasitesi ile sınavlardaki performansının farkı olarak belirtilmektedir (85).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmaya, Ege bölgesinde yaşayan, öğrenimlerine SBF’de devam eden, 18-31 yaş aralığında toplamda 301 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının akademik başarıya etkisini doğru bir şekilde ölçmek için “Psikolojik Dayanıklılık” ölçeği uygulanmış, öğrencilerin akademik başarısını belirlemek için genel not ortalamaları kayıt edilmiştir. Araştırmada ölçeğin dışında, katılımcıların kişisel bilgilerini elde etmeye yönelik; yaş, öğrenim düzeyi, bölüm, sınıf gibi bilgilerin elde edildiği “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırma verileri çevrim içi ve yüz yüze olarak alınacaktır. Psikolojik Dayanıklılık ölçeğinde 21 adet soru bulunmaktadır. Bu sorulara cevap olarak “katılmıyorum” “kararsızım” “katılıyorum” şeklinde seçenekler barındırmaktadır ve katılımcılardan kendilerine en uygun cevabı vermeleri istenmiştir.

3.1. Araştırmanın Tipi

Kesitsel Araştırma: Söz konusu hastalığın ya da durumun toplumdaki yoğunluğunun araştırıldığı, toplumun bütününe göre uyarlanabilir sonuçlar elde edilen, toplumun tamamını ya da temsil eden bir örneği araştıran çalışmalar yöntemidir. Araştırmanın ilgilendiği sonuç ile bağlantılı olabilecek etkenlere ulaşmak maksadı ile de planlanabilir. Araştırmanın değerlendirilmesinde etken ve sonucun aynı zamandaki durumuna bakılır. Verilerin incelenme metodu anket ve/veya, laboratuvar imkanları dâhilinde incelenmesi gibi çeşitli yollarla elde edilebilir.

Bu nedenle mevcut çalışma, kesitsel araştırma olarak nitelendirilebilir.

3.2. Araştırmanın Yeri, Zamanı ve Planı

Araştırma için kullanılan ölçek çevrimiçi olarak doldurulmuştur.

Öngörülen başlangıç tarihi: 14.04.2021, Öngörülen bitiş tarihi 14.04.2022

1. Ege Bölgesindeki Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören sporculara sosyal medyadan çağrı yapılması, öğrencilerin tespit edilmesi, tespit edilen öğrencilere araştırmaya gönüllü olarak katılıp katılmayacaklarının sorulması. (14.04.2021)

2. Gönüllü öğrenciler içerisinde çalışmaya dahil edilme kriterine uyanların belirlenip, kriterlere uymayan öğrencilerin çalışma dışı bırakılması. **(20.05.2021)**
3. Gönüllü katılımcılara çalışma ile ilgili çevrim içi ortamda bilgi verilmesi. **(02.08.2021)**
4. Çalışmanın çevrim içi olarak tüm katılımcılara gönderilmesi ve cevapların alınması. **(10.08.2021)**
5. Sonuçların elde edilip analizin yapılması. **(1.11.2021)**

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi/Çalışma Grupları

Araştırmanın örneklemi, çevrim içi örneklem hesaplama yöntemi ile belirlenmiştir (calculator.net). Ege bölgesindeki Spor Bilimleri Fakültelerinde okuyan öğrenci sayısı tahminen 2000 olarak kabul edilmiş ve 0,95 güvenirlilikle $\pm 0,05$ 'lik farka göre örneklem sayısı 320 olarak hesaplanmıştır. Araştırma boyunca 334 kişiye ulaşılmış, sonuç olarak 301 öğrencinin verisi araştırma için kullanılmıştır.

3.4. Çalışma Materyali

Mevcut araştırmada Psikolojik Dayanıklılık ölçeği ve araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” anketi kullanılmıştır.

3.5. Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkeni akademik başarı, bağımsız değişkeni ise psikolojik dayanıklılık düzeyidir. Ayrıca cinsiyet, bölüm, ekonomik düzey, spor yapma durumu, yaş, sınıf gibi değişkenler de araştırmada bağımsız değişkenler olup, bu değişkenlerin de öğrencilerin akademik başarıları ve PD düzeyi üzerinde etkili olup olmadığı sınıanmıştır.

3.6. Veri Toplama Araçları

3.6.1. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ)

Araştırmada gönüllülere uygulanacak Psikolojik Dayanıklılık düzeyini belirlemek için, Wagnild ve Young tarafından geliştirilen (86), Şerife Işık tarafından

geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan toplamda 21 madde ve üç alt boyuttan (meydan okuma, kendini adama, kontrol) (87) oluşan “Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” kullanılmıştır (EK-1). Ölçeğin puanlanması 5’li likert tipinde olmaktadır. Ölçek "kesinlikle katılmıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" cevapları arasında değişen bireylerin kendi algılarını ifade eden bir ölçme aracıdır. Ölçeğin doğrulanma aşaması üç faktörlü doğrulayıcı faktör analizi yoluyla belirlenmiştir. Ayrıca ölçek maddelerinin %27’lik alt-üst gruplarının ortalamalarına bakıldığında aralarında anlamlı fark bulunmuştur. Ölçeğin geçerlilik çalışması için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı,76 olmakla birlikte alt boyutlara bakıldığında ise kendini adama alt boyutu,62, meydan okuma alt boyutu,74 ve kontrol alt boyutu,69 olarak hesaplanmıştır. Psikolojik dayanıklılık puanları sırasıyla çok düşük (1-21), düşük (22-42), orta (43-63), yüksek (64-84) ve çok yüksek (85-105) olmak üzere değerlendirilmiştir. Ölçeğin kullanım izni ölçek sahibinden mail yolu ile alınmıştır (Ek-5).

3.6.2. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Alınan ölçek verileri ile bağımsız değişkenler arasında ilişki olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla spor branşı, cinsiyet, gelir durumu, genel not ortalaması gibi öğrencilerin çeşitli bilgilerini öznel olarak öğrenme amacıyla hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu form 12 madde olup, araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır (EK-2).

3.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin tanımlayıcı istatistikleri aritmetik ortalama, frekans ve yüzde değerleri olarak hesaplanmıştır. Bağımlı değişkenlere ilişkin puanlama düzeyi aritmetik ortalama, bağımsız değişkenler kapsamında dağılım ise frekans ile hesaplanmıştır. Verilerin analiz edilirken ilk olarak dağılımına bakılarak normal dağılım gösterip göstermediği sınanmıştır. Yapılan normallik testi, Kolmogorov-Simironov test değeri 0,05 ten küçük çıktığından dolayı verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden, bağımsız değişkenlere göre bağımlı değişkenlerin farkının belirlenmesi Mann Whitney-U testi ve Kruskal Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Akademik başarı ile psikolojik

dayanıklılık arasındaki ilişki “Spearman” ilişki testi ile sınanmıştır. Akademik başarıyı yordayan PD etki derecesini ölçmek için Regresyon analizi yapılmıştır.

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmaya dahil olma kriterleri:

- 18 yaş ve üzerinde olmak.
- Ege Bölgesi’nde öğrenim görüyor olmak.
- Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görüyor olmak.
- Gönüllü olmak.

Araştırmadan dışlama kriterleri:

- 18 yaşının altında olmak.
- Ege Bölgesi dışında öğrenim görüyor olmak.
- Spor Bilimleri Fakültesi dışındaki bir bölümde öğrenim görüyor olmak.
- Gönüllü olmamak.

3.9. Etik Kurul Onayı

Araştırmanın etik kurul izni, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinin Girişimsel Olmayan Etik Kurul’undan, 2021/12-23 karar no ile 12.04.2021 tarihinde alınmıştır (EK-6).

4. BULGULAR

Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilen SBF öğrencilerinin demografik özellikleri ile ilgili, cinsiyet, spor yaşı, öğrencinin sporda aktiflik durumu, bölüm, spor branşı, yaşadığı yer, lisansüstü eğitim düşüncesi ve başarısız ders durumuna ait tanımlayıcı istatistik Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. SBF öğrencilerinin demografik özelliklerine ait tanımlayıcı istatistik

Değişken	Grup	N	%	Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet	Kadın	111	37	Aktif sporcu	Evet	207	68,6
	Erkek	190	63		Hayır	94	31,4
Spor yaşı	0 ve 1 yıl	4	1,3	Lisansüstü eğitim düşüncesi	Evet	119	39,6
	2 ve 4 yıl	34	11,2		Hayır	54	18,2
	5 yıl ve üzeri	265	87,5		Bilmiyorum	128	42,2
Başarısız ders	Evet	96	31,7	Yaşanılan yer	Köy-Kasaba	27	8,9
	Hayır	205	68,3		Şehir	274	91,1
Bölüm	BSÖ	151	49,8	Spor branşı	Futbol	86	28,7
	AE	105	34,7		Atletizm	20	6,6
	SY	45	14,9		Basketbol	44	14,9
					Voleybol	41	13,5
					Diğer	110	36,3
Ekonomik durum	düşük	37	12,2				
	orta	136	45,2				
	iyi	106	35,3				
	çok iyi	22	7,3				

(BSÖ: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, AE: Antrenörlük Eğitimi, SY: Spor Yöneticiliği, REK: Rekreasyon)

Tablo 4. SBF öğrencilerinin not ortalaması, PDÖ ve alt boyut puanlarına ait tanımlayıcı istatistik

	N	Min	Maks	Puan	Ss
Not ortalaması	301	1,49	4,0	3.11	0.35
PDÖ ortalaması	301	17	80	64.16	8.86
Kendini adama	301	7	28	20.83	3.92
Meydan okuma	301	0	28	23.45	3.66
Kontrol	301	6	28	19.87	3.15

Tablo 4’teki veriler incelendiğinde, SBF öğrencilerinin not ortalaması 3,11 puan, PDÖ puanı toplam 64,16 puan, kendini adama alt boyut puanı 20,83 puan,

meydan okuma alt boyut puanı 23,45 puan, kontrol alt boyut puanı 19,87 puan olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının yüksek düzeyde, meydan okuma alt boyut puanının da yüksek düzeyde olduğu; kendini adama ve kontrol alt boyut puanlarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Akademik Başarı için Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	β	Standart Hata	Beta	t	p	R ²	R
PDÖ puanı	0,097	0,348	0,117	2,044	0,042	0,14	0,117

*Akademik Başarı/Not ortalaması (Bağımlı Değişken) Sabit

Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik başarısını gösteren not ortalaması değerlerini, PDÖ puanı %11,7 oranında etkilemektedir.

Tablo 6. Cinsiyet, aktiflik durumu ve bölüme göre not ortalaması, PDÖ puanı ve ölçek alt boyut puanlarına ait tanımlayıcı istatistik

			N	Min	Maks	Puan	Ss
Kadın	BSÖ	Not ortalaması	47	2	3,58	3,12	0,33
		PDÖ puanı	47	47	78	65,57	8,81
		Kendini adama	47	11	27	21,64	3,70
		Meydan okuma	47	13	28	24,11	3,53
		Kontrol	47	11	24	19,83	3,38
	Evet AE	Not ortalaması	16	2,72	3,63	3,15	0,27
		PDÖ puanı	16	46	78	62,63	8,23
		Kendini adama	16	8	28	21	4,75
		Meydan okuma	16	19	27	22,19	2,51
		Kontrol	16	15	24	19,44	2,97
	SY	Not ortalaması	12	2,68	3,77	3,10	0,32
		PDÖ puanı	12	52	79	67,67	9,49
		Kendini adama	12	10	27	21,75	5,10
		Meydan okuma	12	19	28	24,42	3,80
		Kontrol	12	17	24	21,5	2,54

Erkek	Hayır	BSÖ	Not ortalaması	18	2,5	3,75	3,16	0,33
			PDÖ puanı	18	55	76	64,5	6,38
			Kendini adama	18	16	27	20,78	2,78
			Meydan okuma	18	17	28	24,06	3,0
			Kontrol	18	14	26	19,68	3,31
		AE	Not ortalaması	10	2,82	3,63	3,12	0,27
			PDÖ puanı	10	37	72	62,8	10,26
			Kendini adama	10	11	24	20,7	4,27
			Meydan okuma	10	13	28	22,6	4,55
			Kontrol	10	13	23	19,5	3,06
	SY	Not ortalaması	8	2,7	3,91	3,13	0,37	
		PDÖ puanı	8	42	79	62,88	15,92	
		Kendini adama	8	14	25	20,75	4,71	
		Meydan okuma	8	14	28	22,25	6,43	
		Kontrol	8	14	27	19,88	5,64	
	Evet	BSÖ	Not ortalaması	52	2	4	3,09	0,37
			PDÖ puanı	52	45	78	66,15	7,28
			Kendini adama	52	11	28	21,84	3,31
			Meydan okuma	52	15	28	23,79	3,27
			Kontrol	52	16	26	20,52	2,42
		AE	Not ortalaması	59	1,49	3,87	3,09	0,40
			PDÖ puanı	59	49	80	64,25	7,20
			Kendini adama	59	13	28	20,76	3,15
			Meydan okuma	59	16	28	23,59	2,94
			Kontrol	59	11	28	19,90	3,08
	SY	Not ortalaması	21	2,5	3,89	3,18	0,38	
		PDÖ puanı	21	47	79	67,05	8,49	
		Kendini adama	21	11	28	22,05	4,54	
		Meydan okuma	21	19	28	24,23	3,03	
		Kontrol	21	16	24	20,76	2,28	
Not ortalaması		34	2,36	3,72	3,10	0,32		

		PDÖ puanı	34	17	76	59,21	10,20
	BSÖ	Kendini adama	34	11	25	18,74	3,80
		Meydan okuma	34	0	28	22	5,19
		Kontrol	34	6	23	18,47	3,36
	Hayır	Not ortalaması	20	2,23	3,6	3,07	0,36
		PDÖ puanı	20	36	75	61,15	9,98
	AE	Kendini adama	20	7	27	18,5	4,90
		Meydan okuma	20	15	28	23,4	3,38
		Kontrol	20	11	24	19,25	3,65
		Not ortalaması	4	2,77	3,59	3,12	0,35
	SY	PDÖ puanı	4	54	78	66	9,83
		Kendini adama	4	17	26	22,25	3,86
		Meydan okuma	4	19	28	23	3,74
		Kontrol	4	18	24	20,75	2,5

Tablo 6'daki verilere bakıldığında BSÖ ve SY bölümünde aktif spor yapan kadınların PD düzeylerinin yüksek olduğu; AE bölümündeki aktif spor yapan kadın sporcuların ise PD düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir. Aktif spor yapan kadınlar PDÖ ölçeği alt boyutlarına göre değerlendirildiğinde, meydan okuma alt boyutunun tüm bölümlerde yüksek seviye olduğu görülürken, kendini adama alt boyutunda sadece BSÖ ve SY bölümlerinde yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Kontrol alt boyutu ise AE ve BSÖ bölümlerindeki aktif spor yapan kadınlarda orta düzeyde olmasına karşın SY bölümünde yüksek bir değere sahip olduğu görülmektedir.

SBF öğrencilerinden BSÖ bölümündeki aktif spor yapmayan kadın sporcuların PD düzeyi yüksek olduğu; SY ve AE bölümlerindeki aktif spor yapmayan kadınların orta seviyede PD düzeylerinin olduğu bulunmuştur. Aktif spor yapmayan kadınlar PDÖ ölçeği alt boyutlarına göre değerlendirildiğinde, kendini adama ve kontrol alt boyutları puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu; meydan okuma alt boyutunun ise yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

SBF’nde öğrenim gören aktif spor yapan erkek öğrencilerin PD düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Aktif spor yapan erkekler PDÖ ölçeği alt boyutlarına göre değerlendirildiğinde, meydan okuma boyutunda tüm bölümlerdeki erkeklerde yüksek seviye, kontrol alt boyutuna göre ise tüm bölümlerde orta seviye oldukları görülmektedir. Aktif spor yapan erkek öğrencilerin kendini adama alt boyutu puanlarında bakıldığında ise AE bölümündeki erkek öğrencilerin orta seviyede oldukları; SY ve BSÖ bölümlerindeki erkek öğrencilerin ise yüksek seviyede ortalama değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir.

SBF’nde öğrenim gören SY bölümündeki aktif spor yapmayan erkek öğrencilerin PD düzeylerinin yüksek olduğu; BSÖ ve AE bölümlerindeki öğrencilerin ise orta düzeyde PD düzeylerinin olduğu görülmektedir. Aktif spor yapmayan erkekler PDÖ ölçeği alt boyutlarına göre değerlendirildiğinde, meydan okuma alt boyutu puanları tüm bölümlerde yüksek, kontrol alt boyutu puanları ise tüm bölümlerde orta seviyede olduğu bulunmuştur. SY bölümünde aktif spor yapmayan erkeklerin kendini adama boyutu yüksek düzeyde iken BSÖ ve AE bölümündeki erkeklerin orta seviyede oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

SBF öğrencilerinin not ortalaması ile ölçek ve alt boyut puanları arasındaki ilişki Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. SBF öğrencilerinin not ortalaması ile PDÖ ve alt boyut puanları arasındaki ilişki

		Not Ortalaması	Meydan okuma	Kendini adama	Kontrol	PDÖ puanı
Not ortalaması	r		0.074	0.121	0.099	0,126
	p		0.197	0.036*	0.086	0,029*
Meydan okuma	r			0,438	0,511	0,786
	p			0,000**	0,000**	0,000*
Kendini adama	r				0,504	0,812
	p				0,000**	0,000*
Kontrol	r					0,811
	p					0,000*
PDÖ puanı	r					
	p					

*p<0.05; **p<0.01

Tablo 7’deki verilere bakıldığında PDÖ ortalaması ile akademik not ortalaması arasında düşük düzeyde ($r=0,126$, $p= 0,029$), PDÖ ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı ve yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur ($r= 0,786$, $p= 0,000$; $r= 0,812$, $p= 0,000$; $r= 0,811$, $p= 0,000$). Kontrol alt boyutu ile meydan okuma, kendini adama alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif korelasyon bulunmuştur ($r= 0,551$, $p= 0,000$; $r= 0,504$, $p= 0,000$). SBF öğrencilerinin not ortalaması ile kontrol alt boyutu arasında düşük düzeyde ilişki olduğu ve bu ilişkinin anlamlı olmadığı ($r= 0,099$, $p= 0,086$), öğrencilerin not ortalaması ile meydan okuma alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğu ve bu ilişkinin anlamlı olmadığı ($r= 0,074$, $p= 0,197$), öğrencilerin not ortalaması ile kendini adama alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif ilişki olduğu ve bu ilişkinin anlamlı düzeyde olduğu bulunmuştur ($r=0,121$, $p= 0,036$). Sonuç olarak, öğrencilerin not ortalaması ile yalnızca kendini adama alt boyut puanları arasında bağlantı olduğu; ancak kontrol ve meydan okuma alt boyutu arasında bağlantı olmadığı tespit edilmiştir.

SBF öğrencilerinin cinsiyete göre not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Cinsiyete göre not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken		N	Ort	Ss	U	Z	P
Not ortalaması	Kadın	111	3,12	0,31	10123,500	-0,579	0,562
	Erkek	190	3,10	0,37			
PDÖ puanı	Kadın	111	64,76	9,18	9915,500	-0,865	0,387
	Erkek	190	63,89	8,65			
Meydan okuma	Kadın	111	23,59	3,74	10169,000	-0,519	0,604
	Erkek	190	23,40	3,61			
Kendini adama	Kadın	111	21,27	3,96	9344,000	-1,654	0,098
	Erkek	190	20,63	3,89			
Kontrol	Kadın	111	19,90	3,38	10398,500	-0,202	0,840
	Erkek	190	19,86	3,01			

* $p<0.05$

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde, SBF öğrencilerinin not ortalaması, PD düzeyi ve ölçek alt boyutları arasında, cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı tespit

edilmiştir (p = 0,562; p= 0,387; p= 0,604; p= 0,098; p=0,840). Elde edilen sonuçlara göre kadın ve erkeklerin yüksek seviyede PD düzeyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SBF öğrencilerinin aktiflik durumuna göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Aktiflik durumuna göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken		N	Ort	SS	U	Z	P
Not ortalaması	Evet	207	3,10	0,36	9699,000	-0,043	0,966
	Hayır	94	3,11	0,33			
PDÖ puanı	Evet	207	65,39	7,96	7648,000	-2,976	0,003*
	Hayır	94	61,62	10,09			
Meydan okuma	Evet	207	23,76	3,20	8850,000	-1,263	0,207
	Hayır	94	22,82	4,44			
Kendini adama	Evet	207	21,44	3,72	7362,500	-3,394	0,001*
	Hayır	94	19,61	4,09			
Kontrol	Evet	207	20,18	2,90	8178,000	-2,228	0,026*
	Hayır	94	22,81	3,55			

* p<0.05

SBF öğrencilerinin, PD düzeyi, kendini adama ve kontrol alt boyut puanlarının aktiflik durumuna göre anlamlı fark olduğu (p= 0,003; p=0,001; p=0,026); ancak not ortalaması ve meydan okuma alt boyut puanları arasında aktiflik durumuna göre anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir (p= 0,966; p=0,207). Anlamlı fark bulunan değişkenlerde, farkın aktif olan öğrenciler lehine olduğu; buna göre, PD düzeyi aktif sporcularda yüksek seviyede olduğu buna karşın aktif olmayan sporcuların ise orta seviyede PD düzeyleri olduğu ($X_{\text{evet}}= 65,39$; $X_{\text{hayır}}=61,62$), kendini adama alt boyut ortalama puanı ($X_{\text{evet}}= 21,44$; $X_{\text{hayır}}=19,61$) ve kontrol alt boyutu ortalama puanı ($X_{\text{evet}}= 20,18$; $X_{\text{hayır}}=22,81$) olduğu, aktif spor yapan SBF öğrencilerinin ortalamasının spor yapmaya devam etmeyen öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SBF öğrencilerinin başarısız ders durumuna göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 10’ da sunulmuştur.

Tablo 10. Başarısız ders durumuna göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken		N	Ort	Ss	U	Z	P
Not ortalaması	Evet	96	2,97	0,38	6450.000	-4,824	0,000*
	Hayır	205	3,17	0,31			
PDÖ puanı	Evet	96	63,85	8,54	9367.500	-0,672	0,502
	Hayır	205	64,38	9,00			
Meydan okuma	Evet	96	23,52	3,57	9698.500	-0,202	0,840
	Hayır	205	23,44	3,70			
Kendini adama	Evet	96	20,33	3,95	8612.000	-1,751	0,080
	Hayır	205	21,11	3,89			
Kontrol	Evet	96	20,00	3,09	9712.500	-0,182	0,855
	Hayır	205	19,81	3,18			

* p<0.05

SBF öğrencilerinin, PD düzeyi ve ölçek alt boyut puanları arasında, başarısız ders durumuna göre anlamlı fark olmadığı (p= 0,502; p= 0,840; p= 0,080; p= 0,855); ancak not ortalaması değişkeninde başarısız ders durumuna göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p= 0,000). Anlamlı fark bulunan not ortalaması değişkeninde, başarısız dersi olmayan öğrencilerin not ortalamasının, başarısız dersi olan öğrencilerin not ortalamasından daha yüksek olduğu bulunmuştur ($X_{\text{evet}}=2,97$; $X_{\text{hayır}}=3,17$).

SBF öğrencilerinin yaşadıkları yere göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Yaşadıkları yere göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken		N	Ort	Ss	U	Z	P
Not ortalaması	Şehir	274	3,11	0,36	3292.000	-0,945	0,345
	Köy-Kasaba	27	3,06	0,24			
PDÖ puanı	Şehir	274	64,61	8,68	2705,500	-2,304	0,021*
	Köy-Kasaba	27	60,15	9,62			
Meydan okuma	Şehir	274	23,57	3,61	3045,000	-1,524	0,128
	Köy-Kasaba	27	22,40	3,91			
Kendini adama	Şehir	274	21,08	3,80	2573.000	-2,619	0,009*
	Köy-Kasaba	27	18,70	4,50			
Kontrol	Şehir	274	19,95	3,13	3161.000	-1,253	0,210
	Köy-Kasaba	27	19,03	3,25			

* $p < 0.05$

SBF öğrencilerinin, PD düzeyi ve kendini adama alt boyut puanı arasında, yaşanan yere göre anlamlı fark olduğu ($p = 0,021$; $p = 0,009$); ancak not ortalaması, meydan okuma ve kontrol alt boyut puanı arasında, yaşanan yere göre anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p = 0,345$; $p = 0,128$; $p = 0,210$). Anlamlı fark bulunan değişkenler incelendiğinde; şehirde yaşayan öğrencilerin PDÖ puanı yüksek bulunurken, köy-kasabada yaşayan öğrencilerden PDÖ puanları orta seviyede olduğu ($X_{\text{şehir}} = 64,61$; $X_{\text{köy-kasaba}} = 60,15$) ve şehirde yaşayan öğrencilerin kendini adama alt boyutu puan ortalaması yüksek seviyede iken, köy-kasabada yaşayan öğrencilerden orta seviyede meydan okuma puanları olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($X_{\text{şehir}} = 21,08$; $X_{\text{köy-kasaba}} = 18,70$).

SBF öğrencilerinin bölüme göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Bölüme göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken	Gruplar	N	Ort	Ss	H	df	P
Not ortalaması	BSÖ	151	3,11	0,34	0,494	3	0,781
	AE	105	3,09	0,36			
	SY	45	3,14	0,35			
PDÖ puanı	BSÖ	151	64,21	8,77	5,302	2	0,071
	AE	105	63,28	8,21			
	SY	45	66,38	10,25			
Meydan okuma	BSÖ	151	23,51	3,88	2,253	2	0,324
	AE	105	23,24	3,14			
	SY	45	23,82	4,00			
Kendini adama	BSÖ	151	20,95	3,67	5,062	2	0,080
	AE	105	20,36	3,94			
	SY	45	21,76	4,55			
Kontrol	BSÖ	151	19,74	3,13	5,168	2	0,075
	AE	105	19,67	3,14			
	SY	45	20,80	3,12			

* $p < 0.05$

SBF öğrencilerinin not ortalaması, ölçek puan ortalaması ve ölçek alt boyut puan ortalamaları arasında, öğrencinin okuduğu bölüme göre anlamlı fark olmadığı fakat tüm bölümlerdeki öğrencilerin PD düzeyleri yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. ($p = 0,781$; $p = 0,071$; $p = 0,324$; $p = 0,080$; $p = 0,075$).

SBF öğrencilerinin ekonomik gelire göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Ekonomik gelire göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken	Gruplar	N	Ort	Ss	P		
Not ortalaması	Düşük	37	2,97	0,36	6,813	3	0,078
	Orta	136	3,11	0,36			
	İyi	106	3,14	0,33			
	Çok iyi	22	3,15	0,34			
PDÖ puanı	Düşük	37	60,16	12,52	7,888	3	0,048*
	Orta	136	63,85	8,21			
	İyi	106	65,62	7,84			
	Çok iyi	22	66,45	7,99			
Meydan okuma	Düşük	37	21,49	5,66	8,554	3	0,036*
	Orta	136	23,40	3,19			
	İyi	106	24,13	3,12			
	Çok iyi	22	24,00	3,46			
Kendini adama	Düşük	37	19,78	4,06	4,745	3	0,191
	Orta	136	20,62	4,19			
	İyi	106	21,33	3,35			
	Çok iyi	22	21,95	4,23			
Kontrol	Düşük	37	18,89	4,03	4,999	3	0,172
	Orta	136	19,81	2,82			
	İyi	106	20,16	3,17			
	Çok iyi	22	20,50	3,07			

* p<0.05

SBF öğrencilerinin not ortalaması, kendini adama ve kontrol alt boyut puanları arasında, ekonomik duruma göre anlamlı fark olmadığı (p= 0,078; p=0,191; p= 0,172); ancak PD düzeyi ve meydan okuma puanları arasında, ekonomik duruma göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p=0,048; p=0,036). Bu farklılıkların hangi alt gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla her bir gruba, ikili karşılaştırma yolu olan “Mann Whitney-U” testi yapılmıştır.

Öğrencilerden ekonomik geliri düşük ve orta düzeyde olan adayların, PD düzeyi ve meydan okuma alt boyut puanları arasında fark olmadığı sonucu elde edilmiştir (p= 0,133; p=106). Ekonomik geliri orta düzey olan öğrencilerin PD düzeyinin, ekonomik geliri düşük olan öğrencilerin PD düzeyinden daha fazla olduğu ve ekonomik geliri orta düzeyde olanların PD düzeylerinin yüksek seviyede olduğu ($X_{orta} = 63,85$; $X_{düşük} = 60,16$); aynı şekilde ekonomik geliri orta düzey olan

öğrencilerin meydan okuma alt boyut puanının, ekonomik geliri düşük olan öğrencilerin meydan okuma alt boyut puanından daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($X_{orta}=23,40$; $X_{düşük}=21,49$).

Öğrencilerden ekonomik geliri düşük olanlar ile iyi olan adayların, PD düzeyi ve meydan okuma alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak fark olduğu tespit edilmiştir ($p=0,017$; $p=0,010$). Ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin PD düzeyinin yüksek seviyede olduğu, ekonomik geliri düşük olan öğrencilerin PD düzeyinin ise orta seviyede olduğu ($X_{iyi}=66,45$; $X_{düşük}=60,16$); ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin meydan okuma alt boyut puanı ile ekonomik geliri düşük olan öğrencilerin puanları yüksek seviyede olduğu bulunmuştur ($X_{iyi}=24,13$; $X_{düşük}=21,49$).

Öğrencilerden ekonomik gelir düzeyi düşük olanlar ile çok iyi olan adayların, PD düzeyi ve meydan okuma alt boyut puanları arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0,051$; $p=0,083$). PD düzeyinin ekonomik geliri çok iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri düşük olan öğrencilere göre daha fazla olduğu ($X_{çok\ iyi}=66,45$; $X_{düşük}=60,16$); meydan okuma alt boyut puanının da ekonomik geliri çok iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri düşük olan öğrencilere göre daha fazla olduğu da ekonomik geliri yüksek olanlarda daha fazla olduğu bulunmuştur ($X_{çok\ iyi}=24,00$; $X_{düşük}=21,49$). Her iki durumda da aile ekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin aldıkları puanların yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

Öğrencilerden ekonomik gelir düzeyi orta olanlar ile iyi olan adayların, PD düzeyi ve meydan okuma alt boyut puanları arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0,093$; $p=0,058$). PD düzeyinin ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri orta düzey olan öğrencilere göre daha fazla olduğu ($X_{iyi}=66,45$; $X_{orta}=63,85$); meydan okuma alt boyut puanının da ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri orta düzey olan öğrencilere göre daha fazla olduğu bulunmuştur ($X_{iyi}=24,13$ $X_{orta}=23,40$). Aile ekonomik durumu iyi ve orta seviye olan öğrencilerin PD ve meydan okuma alt boyutu düzeyleri yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerden ekonomik geliri orta düzey olanlar ile çok iyi olan adayların, PD düzeyi ve meydan okuma alt boyut puanları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p= 0,213$; $p=0,353$). PD düzeyinin ekonomik geliri çok iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri orta düzey olan öğrencilere göre daha fazla olduğu ($X_{\text{çok iyi}}= 66,45$; $X_{\text{orta}}=63,85$); meydan okuma alt boyut puanının da ekonomik geliri çok iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri orta düzey olan öğrencilere göre daha fazla olduğu bulunmuştur ($X_{\text{çok iyi}}= 24,00$; $X_{\text{orta}}=23,40$). Aile ekonomik durumu iyi ve orta seviye olan öğrencilerin PD ve meydan okuma alt boyutu düzeyleri yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerden ekonomik geliri iyi olanlar ile çok iyi olan adayların, ölçek puanları ve meydan okuma alt boyut puanları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p= 0,714$; $p=0,967$). Ekonomik geliri çok iyi olan ve ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin PD seviyeleri yüksek olmasına karşın ekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin puan ortalaması daha yüksek olduğu görülmektedir. ($X_{\text{çok iyi}}=66,45$; $X_{\text{iyi}}=65,62$). Meydan okuma alt boyut puanının da ekonomik geliri iyi olan öğrencilerin, ekonomik geliri çok iyi olan öğrencilere göre daha fazla olduğu fakat iki tarafın da puan ortalamalarının yüksek seviyede olduğu görülmektedir ($X_{\text{çok iyi}}= 24,00$; $X_{\text{iyi}}=24,13$).

SBF öğrencilerinin lisansüstü düşüncesine göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Lisansüstü düşünceye göre, not ortalaması, PDÖ puanı ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken	Gruplar	N	Ort	Ss		p
Not ortalaması	Evet	119	3,18	0,33		
	Hayır	54	3,03	0,34	11,329	2
	Emin Değilim	128	3,07	0,36		0,003*
PDÖ puanı	Evet	119	66,81	8,36		
	Hayır	54	60,94	9,95	23,813	2
	Emin Değilim	128	63,17	8,17		0,000*
Meydan okuma	Evet	119	24,45	3,26		
	Hayır	54	22,00	4,60	19,571	2
	Emin Değilim	128	23,17	3,30		0,000*

Kendini adama	Evet	119	21,65	3,94			
	Hayır	54	19,87	3,87	11,142	2	0,004*
	Emin Değilim	128	20,55	3,82			
Kontrol	Evet	119	20,70	3,09			
	Hayır	54	19,07	3,57	13,959	2	0,001*
	Emin Değilim	128	19,45	2,85			

* p<0.05

SBF öğrencilerinin not ortalaması, PD düzeyi ve tüm ölçek alt boyutları puan ortalamaları arasında, lisansüstü düşünceye göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p=0,003; p=0,000; p=0,000; p=0,004; p=0,001). Bu farklılıkların hangi alt gruptan kaynaklandığını belirlemek için gruplara ikili karşılaştırma ile “Mann Whitney-U” testi yapılmıştır.

Lisansüstü düşünen ile düşünmeyen öğrencilerin not ortalaması, PD düzeyi ve ölçek alt boyut ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p=0,003; p=0,000; p=0,000; p=0,003; p=0,005). PD düzeyi ve tüm ölçek alt boyutları puanları, lisansüstü düşünen öğrencilerin, lisansüstü düşünmeyen öğrencilere göre daha fazla; not ortalama puanlarının da lisansüstü düşünen öğrencilerin, lisansüstü düşünmeyen öğrencilere göre daha fazla olduğu bulunmuştur.

Lisansüstü düşünen ve lisansüstü düşüncesinde emin olamayan öğrencilerin not ortalaması, PD düzeyi ve ölçek alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür (p=0,007, p=0,000, p=0,001, p=0,009, p= 0,001). PD düzeyinin, tüm ölçek alt boyutları puanları ve not ortalamalarının lisansüstü düşünen öğrencilerin, lisansüstü düşüncesinde emin olamayan öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lisansüstü düşünmeyen ve lisansüstü düşüncesinde emin olamayan öğrencilerin not ortalaması, PD düzeyi ve ölçek alt boyut ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p= 0,427, p= 0,119, p= 0,127, p= 0,285, p=0,747). PD düzeyinin, tüm ölçek alt boyutlarının ve not ortalamalarının lisansüstü düşüncesinde emin olamayan öğrencilerin, lisansüstü düşünmeyen öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

SBF öğrencilerinin, branşa göre, not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15. Branşa göre, not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken	Gruplar	N	Ort	Ss			p
Not ortalaması	Futbol	86	3,06	0,41			
	Atletizm	20	3,06	0,33			
	Basketbol	44	3,15	0,32	1,727	4	0,786
	Voleybol	41	3,10	0,32			
	Diğer	110	3,13	0,33			
PDÖ puanı	Futbol	86	61,77	9,39			
	Atletizm	20	64,20	10,28			
	Basketbol	44	65,18	8,95	11,026	4	0,026*
	Voleybol	41	66,68	7,87			
	Diğer	110	64,81	8,13			
Meydan okuma	Futbol	86	22,51	4,08			
	Atletizm	20	22,95	4,20			
	Basketbol	44	24,02	3,41	9,048	4	0,060
	Voleybol	41	24,39	3,11			
	Diğer	110	23,75	3,36			
Kendini Adama	Futbol	86	20,05	4,25			
	Atletizm	20	20,75	4,39			
	Basketbol	44	20,86	4,44	5,784	4	0,216
	Voleybol	41	21,70	3,20			
	Diğer	110	21,22	3,53			
Kontrol	Futbol	86	19,21	3,01			
	Atletizm	20	20,50	3,09			
	Basketbol	44	20,29	3,07	7,646	4	0,105
	Voleybol	41	20,59	3,25			
	Diğer	110	19,85	3,20			

* p<0.05

SBF öğrencilerinin not ortalaması, meydan okuma, kendini adama ve kontrol alt boyut puanı arasında branşa göre anlamlı fark olmadığı (p= 0,786; p=0,060; p= 0,216; p=0,105); ancak PD düzeyi arasında branşa göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p= 0,026). Bu farklılıkların hangi alt gruptan kaynaklandığını belirlemek için gruplara ikili karşılaştırma ile “Mann Whitney-U” testi yapılmıştır.

Futbol ve basketbol yapan öğrencilerin PD düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir (p=0,021). Futbolcuların PD düzeyinin 61,77 puan, basketbolcuların PD düzeyinin 65,18 puan olduğu bulunmuştur.

Futbol ve atletizm yapan öğrencilerin PD düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir ($p=0,004$). Futbolcuların PD düzeyinin 61,77 puan, atletizm branşı ile uğraşan öğrencilerin PD düzeyinin 65,18 puan olduğu bulunmuştur

Futbol ve diğer branşlarla ilgilenen öğrencilerin ölçek puanlarına bakıldığında, gruplar arası anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p=0,017$). Futbolcuların PD düzeyinin 61,77 puan, diğer branşların PD düzeyinin 64,81 puan olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. Spor yaşına göre, not ortalaması, PDÖ ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları farkı

Değişken	Gruplar	N	Ort	Ss	p		
Not ortalaması	0 ve 1 yıl	4	3,18	0,38	0,567	2	0,753
	2 ve 4 yıl	34	3,14	0,26			
	5 yıl ve üzeri	263	3,10	0,36			
PDÖ puanı	0 ve 1 yıl	4	54,50	25,28	0,240	2	0,887
	2 ve 4 yıl	34	64,09	8,65			
	5 yıl ve üzeri	263	64,37	8,45			
Meydan okuma	0 ve 1 yıl	4	18,75	12,82	0,620	2	0,733
	2 ve 4 yıl	105	23,29	3,38			
	5 yıl ve üzeri	263	23,56	3,40			
Kendini adama	0 ve 1 yıl	4	18,75	5,18	0,652	2	0,722
	2 ve 4 yıl	34	20,59	4,03			
	5 yıl ve üzeri	263	20,93	3,90			
Kontrol	0 ve 1 yıl	4	17,00	7,39	0,503	2	0,778
	2 ve 4 yıl	105	20,21	2,78			
	5 yıl ve üzeri	263	19,87	3,09			

* $p<0.05$

SBF öğrencilerinin, PDÖ puanları ve PDÖ ölçeğinin tüm alt boyut puanları arasında, öğrencinin spor yaşına göre anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0,753$; $p=0,887$; $p=0,733$; $p=0,722$; $p=0,778$). Öğrencilerden bir yıldan daha kısa süredir spor yapanların PD seviyesi orta seviye; iki yıldan daha uzun süredir spor yapan öğrencilerin ise yüksek PD düzeyine sahip oldukları bulunmuştur.

5. TARTIŞMA

Mevcut çalışmanın konusunu; “SBF’lerinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının akademik başarıları üzerine etkisi oluşturmaktadır”. Bununla birlikte çalışmada; SBF öğrencilerinin akademik başarılarına etki etmesi muhtemel faktörlerin ve psikolojik dayanıklılık kavramının öneminin belirlenmesi yönünde bulgular elde edilmesini sağlayacaktır. Elde edilen bulgular ışığı altında; antrenörlere, öğretmenlere, velilere, spor bilimi uzmanlarına farkındalık oluşturabilecektir.

Çalışmanın ilk iki hipotezine göre; katılımcıların akademik başarıları ile “Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği”’nden alınan puanlar arasında anlamlı fakat düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde ergenlik dönemine girememiş öğrencilerin psikolojik sağlık ile yıl sonunda belirlenen kümülatif not ortalamaları incelendiğinde, yeni ve zorlu bir durumla karşılaşan bireylerin bu süreci kolay ve uyum içerisinde atlatabildiği takdirde, yıl içinde akademik başarılarında artış görüldüğü belirtilmiştir (133). Elde ettiğimiz sonuçlara paralel olan başka bir araştırmada ise öğrencinin dersten başarılı olacağına yönelik inancı varsa PD düzeyi bu düşünceye göre şekillenebileceği, PD düzeyinin belirlenmesinde bu inancın büyük rolü olduğu savunulmuştur. Ayrıca PD düzeyinin düşmesinin öğrencinin not ortalamasına negatif bir etkisi olacağı belirtilmiştir (134). Not ortalamasını baz alan benzer bir araştırmada yüksek seviyedeki başarılı öğrencilerin orta düzeydeki başarılı öğrencilere göre PD düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (135). Dolayısıyla öğrencinin derslerdeki başarısının temel nedenlerinden birisinin PD düzeyi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Sınav zamanlarındaki stres ve kaygı düzeyi göz önüne alındığında, hazırbulunuşluk seviyesi yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının artacağı ön görülmektedir.

Çalışmanın üçüncü hipotezine göre; katılımcıların not ortalaması ile PDÖ’nin alt boyutları olan “Kendini adama” ve “Kontrol” alt boyutu puanları arasındaki ilişki farkının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu; ancak “Meydan okuma” alt

boyut puanı ile öğrencilerin belirtmiş oldukları not ortalamasına bakıldığında ise aralarında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın dördüncü hipotezine göre; SBF’nde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik dayanıklılık ölçeği alt boyut puanları ile akademik başarıları arasında anlamlı ve yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Çalışmanın beşinci hipotezine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin not ortalaması ve PDÖ tüm alt boyut puanları arasında cinsiyetler arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilere göre, çalışma sonuçları ilgili hipotezi desteklememektedir. Konuyla ilgili olarak, Psikolojik dayanıklılık ile cinsiyet ilişkisini inceleyen çalışmalar incelendiğinde; kadın ve erkek katılımcıların psikolojik dayanıklılık düzeylerinin birbirinden farklı olduğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda, Saka ve Ceylan, yaptıkları araştırmada ergenlik döneminde olan kadınların, erkeklere göre psikolojik dayanıklılık seviyelerinin anlamlı derecede yüksek olduğunu belirtmişlerdir(92). Çutuk ve ark., judo branşını aktif olarak yapan yetişkin kadın sporcuların erkeklere oranla anlamlı düzeyde yüksek psikolojik dayanıklılık seviyesinde olduklarını bildirmişlerdir (93). Mevcut araştırmada ise kadın bireylerin psikolojik dayanıklılığının erkek bireylere nazaran daha yüksek olduğu; ancak bu farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Erkek ve kadın katılımcıların eşit sayıda olmadığı, bununla birlikte örneklem gruplarının yaş aralığından dolayı farklı sonuçların elde edildiği düşünülmektedir. Ancak yine de literatürde yer alan araştırmalarda benzer sonuçların bulunduğu, genel olarak kadınların psikolojik dayanıklılık seviyesinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bildirilmektedir (94,95,96,97).

Literatürde kadınların psikolojik dayanıklılıklarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirtilmesine rağmen, mevcut araştırmada kadın ve erkek cinsiyet farklarından dolayı anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aba, öğrencilerin cinsiyeti ve akademik başarıları arasındaki farkı incelediği bir çalışmada, cinsiyetten dolayı kaynaklanan sayısal üstünlüklerin anlamlı bir fark oluşturmadığını belirtmiştir (98). Bu doğrultuda Arslan, yetişkin bireylerin psikolojik

sağlamlık seviyesini incelediği çalışmasında, cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (99). Benzer olarak Hosseini ve Besharat, araştırmalarında genç sporcuların psikolojik dayanıklılık seviyelerini ele almış ve cinsiyete göre PDÖ puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir (100). Literatürde psikolojik dayanıklılık düzeyinin kadın ve erkek arasında anlamlı bir farklılık gösterdiğini öne süren çalışmalar olduğu kadar, örnek gösterilen araştırmalar gibi mevcut araştırmayı destekleyen ve cinsiyete göre PDÖ’nde anlamlı fark olmadığını bildiren çalışmaların olduğu da görülmektedir (34, 89,101,102,103,104). Cinsiyete göre PDÖ puanlarında anlamlı fark olmayışının çalışmadaki kadın ve erkek katılımcı sayısı ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Birçok araştırmada kadın katılımcı sayısının erkeğe oranla daha az olmasından dolayı anlamlı bir fark bulunamadığı ön görülmektedir. Literatürdeki araştırmalarla paralellik gösteren bazı araştırmalara bakıldığında; Bahar Öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sınavına girmiş öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında, kız öğrencilerin not ortalamalarının erkek öğrencilere göre farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğunu belirtmiştir (105). İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde gerçekleştirdikleri araştırmada üniversite öğrencilerinin not ortalamalarını karşılaştırdıklarında kız öğrencilerin erkeklere göre daha akademik not ortalaması bakımından daha başarılı olduklarını sonucuna ulaşılmıştır (107).

Çalışmanın altıncı hipotezine göre; mevcut çalışma bulgularında, öğrencilerin yaşamlarının büyük kısmını geçirdikleri bölgenin büyüklüğü; şehir ya da köy-kasaba bakımından incelendiğinde psikolojik dayanıklılık düzeylerinin yaşamlarını geçirdikleri yer açısından anlamlı, fakat akademik başarıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. İlde yaşayan öğrencilerin hayatlarında daha çok uyarıcı veya sorun ile karşılaşmış olmaları ve bu sebep ile bireysel ve çevresel problem çözme becerilerinde etkili bir şekilde gelişme kat etmeleri adına uygun ortam içerisinde olmanın bir sonucu olarak psikolojik dayanıklılık seviyelerinde farklılık olduğu beklenmektedir. Araştırmada anlamlı bir farklılık elde edilmesi, her yaşam bölgesinde kendine özgü strese sebep olabilecek durumlar olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca Psikolojik dayanıklılığın şehir trafiği ve maddi olanaklar gibi konuların yanı sıra sosyal ve manevi destek (131)

kültürel farklılıklar ve aile içi ilişkiler (132) gibi değişkenlerden de etkilenebildiği bilinmektedir. Yapılan bir araştırmada yaşanan bölgeye göre PD ve alt boyutlar ile anlamlı fark bulunduğu sonucuna ulaşılsa da, çalışmada elde edilen verilere göre köyde yaşayan öğrencilerin kontrol ve kendini adama boyutu şehirde yaşayanlara göre yüksek bulunmuştur. Bu sonucun köyde yaşayan öğrencilerin erken yaşta çalışmaya başlamaları zorluklarla mücadele etmeleri öne sürülmüştür(151).

Çalışmanın yedinci hipotezine göre; öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre literatür bulguları incelendiğinde mevcut çalışmanın sonuçlarını destekleyen birçok araştırma olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Sezgin, lisans öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada, öğrencilerin fakültelerine göre psikolojik dayanıklılık seviyelerinde anlamlı farklılık olmadığını bildirmiştir (88). Benzer bir şekilde Eryılmaz'ın üniversite öğrencileri baz alınarak psikolojik dayanıklılıklarının incelendiği araştırmada da öğrencilerin lisans eğitimi gördüğü bölüm değişkenine göre psikolojik dayanıklılık düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığını rapor etmiştir (89). Atarbay araştırmasında üniversite öğrencilerinin öğrenim gördüğü lisans bölümünün psikolojik dayanıklılık seviyesini değiştirmediğini belirtmiştir (90). Literatürdeki araştırmaların birçoğunun mevcut araştırma ile paralel olduğu görülmektedir. Lisans düzeyi öğrencilerinin farkındalık düzeyleri ve gelecek beklentilerinin şekillenmeye başlaması okuduğu bölümün farkından dolayı oluşan bir faktör olmadığı düşünülmektedir. Bu araştırmalara karşıt olarak; Gürkan araştırmasında yılmazlık seviyesi ile psikolojik dayanıklılık seviyesinin birbirini doğru orantıda etkilediğini belirtmiş, öğrencilerinin yılmazlık puanlarında öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır (91). Mevcut araştırma sonucunda bölümler arasındaki farkın olmamasının sebebinin SBF sınavlarına girerken öğrencilerin bölüm farketmeksizin aynı aşamalardan, sınavlardan ve aynı derecede zorlayıcı parkurlardan geçmiş olmalarına bağlayabilir.

Çalışmanın sekizinci hipotezine göre; mevcut çalışmada, aile ekonomik düzeyi ile not ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, ekonomik düzey ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arıcı'ya göre, ailenin nicelikleri, bir başka ifade ile ailelerin ekonomik ve kültürel düzeyi; çocuğun kabiliyetini, ilgilerini, tutumunu ve eğitimsel bakış açısını, bundan dolayı da okuldaki başarısını etkileyen temel etkenlerinden birkaçıdır (108). Yapılan araştırmaların bazılarında, ailenin sosyo-ekonomik durumu yükseldiğinde öğrencilerin başarısını (109) ve motivasyonlarını genel olarak arttırabileceği (110) söylenmiştir. Ailenin ekonomik gelirinin, bireyin psikolojik dayanıklılığını koruyucu faktörlerden bir tanesi olduğu kabul edilmektedir (16). Bu sebeple ailenin ekonomik gelir düzeyinin iyi olmasının, bireylerin fiziksel ve zihinsel gelişimi için katkısı olacağı, bireylerin psikolojik dayanıklılıklarını arttıracağı söylenebilir.

Literatürde ayrıca ailelerin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin belirlendiği çalışmalarda yapılmıştır. Toprak, tarafından ebeveynlere yönelik yapılan çalışmada ebeveynlerin eğitim seviyesi ve psikolojik dayanıklılık düzeyi arasındaki ilişkide anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (104). Ergün, çocukların PD seviyesi ile annelerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı fakat babalarının eğitim seviyesi lise düzeyinin altında olan bireylerin babaları lisans ve lisansüstü seviyede eğitim görmüş bireylere göre bakıldığında anlamlı düzeyde daha fazla olduğu belirtilmiştir. Ailelerin eğitim düzeyi ne kadar iyi olursa, yapmış oldukları meslekte bu oranla daha başarılı olabilecekleri düşünülmektedir (106). Dolayısıyla iyi bir mesleğe sahip olan ve mesleğinde başarılı olan ailelerin ekonomik durumları da daha iyi olması muhtemel bir durumdur. Yapılan araştırmalarda ekonomik gelir düzeyi ile psikolojik dayanıklılık arasında doğrusal bir ilişki olduğu belirtildiğinden dolayı ailenin eğitim düzeyleri yüksek ise çocuklarının PD düzeyini olumlu yönde etkileyeceği beklenmektedir.

Çalışmanın dokuzuncu hipotezine göre; öğrencilerin okul başarılarının artmasına, herhangi bir spor branşına sahip olmalarının olumlu bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Aktif spor yapan öğrenciler akademik başarılarında, daha önce spor yapmamış bireylerle kıyaslandıklarında daha başarılı olabildikleri görülmüştür. Yapılan çalışmalar ışığında, sporun, fiziksel aktivite ve egzersizlerin akademik başarıya olumlu etkisi olduğu genel literatürde çalışılmış olan ve ayrıca mevcut

Çalışma sonuçları ile benzerlik gösteren birçok araştırmada belirtilmiştir. Singh ve ark. tarafından Amerika’da yapılan uzun süreli bir araştırmada, 6 ile 18 yaş arasında değişen 12.000 genç öğrencinin fiziksel aktivitelere katılımları ve akademik başarıları arasındaki ilişkisi incelenmiş, akademik başarı ve fiziki aktivite arasındaki korelasyonun pozitif olduğu ve aktif bir fiziksel yaşama sahip olan öğrencilerin akademik başarı bazında günlük hayatında daha az hareket eden bireylere göre daha yüksek not ortalamalarına sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (111). Saygılı ve ark, Isparta’da yapmış oldukları çalışmada üç ortaokulda, aktif spor yapan 61 sporcu ve 153’ sedanter olmak üzere toplam 214 öğrencinin verileri alınmıştır. Çalışmada sekizinci Sınıf öğrencilerinden uzun süredir spor yapan ve aktif olarak spor yapmaya devam etmeyenlerin kişilik özelliklerinin akademik başarıya etkisine bakılmıştır. Araştırmanın sonuçlara göre düzenli olarak spor aktivitelerine katılım sağlayan öğrencilerin dışa dönme ve açıklık özelliklerin, sporcu olmayan öğrencilere göre daha gelişmiş seviyede olduğu belirtilmiştir (112). Elde edilen sonuçlar dışa dönük olma ve açıklık gibi özelliklerini daha etkin kullanan bireylerin akademik hayatlarında daha başarılı olduklarını göstermektedir. Öcal ve ark. tarafından orta ğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yürütülen çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; okul sporlarında görev alan ya da görev almaya devam eden öğrencilerin eğitimdeki akademik başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (113). Literatürdeki sonuçlar ile benzer olan çalışmalara bakıldığında da Mücevher ve ark. tarafından Süleyman Demirel niversitesinde ğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmış olan bir çalışmada badminton ve bisiklet branşları ile ilgilenen sporcuların genel not ortalamaları ve branşlara merak duyma arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (114). Arslan S, S. ve ark, 18 yaşını doldurmamış öğrenciler üzerine yapmış oldukları bir akademik başarısı yüksek olan bireylerin spora ilgili olduğu ve fiziksek olarak aktif olduklarını belirtmişlerdir (99). Ynal, dört hafta boyunca sürecek olan ve her hafta sadece iki saat olacak şekilde uygulanması planlanan çalışmasında, ğrencilerinin dart oyunundaki atış becerilerinin ve hesaplamaların matematikte dört işlem çözme becerisi üzerine etkisini incelemiştir. Çalışma sonucuna göre deney grubundaki ğrencilerinin dört işlem yapabilme kabiliyetleri kontrol grubundaki ğrencilerinin başarı seviyesine göre yüksek bulunmuştur (115).

Bireylerin spor yapmalarının onlara sosyallik katmasının yanı sıra stres düzeylerini de azalttığı bilinmektedir. Ayrıca uzun süredir spor yapan bireyler zorlu antrenman programları ve müsabakalar eşliğinde hem fiziksel hem duygusal olarak dayanıklılık düzeylerini geliştirdiği söylenebilir. Bu sebeple psikolojik dayanıklılıklarının daha düşük olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde bulgularımıza paralel olmayan sonuçlar da yer almaktadır. Niğde’de 110 sporcu ve 110’u ise sedanter olan ortaöğretim öğrencileriyle yaptığı çalışmada, sporcu öğrenciler ile aktif spor yapmayan sedanter öğrencilerin akademik başarılarına bakıldığında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (116). Silliker ve Quirk tarafından yapılmış olan çalışmada futbol branşında okulunu temsil etmiş sporcular ile sporcuların akademik başarıları arasında anlamlı bir fark bulunamadığı tespit etmiştir (117).

Çalışmanın 10. hipotezine göre; öğrencilerden başarısız dersi olmayanlar ile başarısız dersi olanların akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun, istatistiksel olarak anlamlı çıkmasının, öğrencilerin not ortalamalarındaki farklılıkların birden fazla derste başarısız olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmanın 11. Hipotezine göre; akademik olarak lisansüstü öğrenimine devam etmek isteyen lisans öğrencilerinin not ortalaması 3,18, lisansüstü eğitim düşünmeyen öğrencilerin not ortalaması 3,04 ve lisansüstü eğitim konusunda emin olmayan öğrencilerin not ortalaması 3,07 olarak tespit edilmiş olup, aritmetik not ortalamasının lisansüstü eğitim düşüncesine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin lisansüstü eğitim istedikleri ve bu doğrultuda not ortalamalarını yüksek tutma çabası içerisine girmeleri sonucu beklenen bir durum olarak görülmektedir. Lisansüstü düşüncesinde emin olmayanlar ve hayır diyenlerin not ortalamaları birbirlerine çok uzak olmamasına rağmen lisansüstü eğitim düşünenler ile aralarında belirgin bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu sonuçlar tahmin edilebilir bulgulardır. İstatistiksel olarak anlamlı sonuçlar alınmasına rağmen psikolojik dayanıklılık düzeyi ve akademik başarının lisansüstü eğitim düşüncesine göre daha net veriler ortaya koyabilmesi için lisansüstü kazanımları

konusunda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Derslerde başarısız olanların akademik başarılarının düşük olması muhtemel bir durumdur. Literatür ve araştırmamızın verileri göz önünde bulundurulduğunda akademik başarısı düşük olan öğrencilerin psikolojik dayanıklılığı da düşük olacağı rapor edilmiştir.

Çalışmanın 12. Hipotezine göre; bireysel spor ve takım sporu yapan sporcularda psikolojik dayanıklılık düzeyleri incelendiğinde; mevcut araştırma sonuçları ile paralel olan araştırmalar bulunmaktadır. Salar, Hekim ve Tokgöz, 15-18 yaş arasındaki takım sporları yapan ve bireysel spor dalları ile uğraşan sporcu gruplarını psikolojik dayanıklılık düzeylerinde üç gün boyunca düzenli spor yaptıkları durumda, kendilerini duygusal bakımdan çok daha iyi hissettiklerini bildirmişlerdir (51). Psikolojik sağlamlık ve psikolojik dayanıklılığın her türlü fiziksel aktivite içeren spor branşlarında etkili olduğu düşünülebilir (128,129). Bu araştırmalara karşın olarak Bayrakdaroğlu'nun yaptığı çalışmada, sporcunun hangi branşı yapıyor olması farketmeksizin, psikolojik dayanıklılık seviyeleri arasında farklılık olmadığı ayrıca bireysel spor ve takım sporu yapan öğrencilerde, kümülatif not ortalamalarındaki farklılıkların tesadüfen elde edildiği belirtilmiştir (130). Yapılan araştırmalar doğrultusunda düzenli bir şekilde spor yapmayan bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin, aktif olarak takım sporları ya da bireysel spor dallarından birini yapan bireylere göre daha ölçek puanlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgilere dayanarak spor yapmanın ve düzenli olarak spora devam etmenin psikolojik dayanıklılığı olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Bu doğrultuda SBF öğrencilerinin birçoğunun psikolojik dayanıklılık seviyelerinin diğer fakültedeki sedanter öğrencilere göre daha fazla olacağı ön görülmektedir.

Çalışmanın 13.Hipotezine göre; spor yaşının, akademik başarı ve psikolojik dayanıklılık ile ilişkisi incelendiğinde; mevcut araştırmada spor yaşının akademik başarı ve psikolojik dayanıklılık ile ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşılmasına rağmen, Filiz ve ark, tarafından yapılmış olan bir çalışmada spor yaşamına devam eden lise öğrencilerinin sporculuk süresine göre akademik başarı motivasyonuna yönelik verdikleri cevaplara göre belirlenen puan ortalamasında yedi yıldır spor yapanların, bir ile altı yıl arasında aktif spor yapan bireylerden yüksek olduğu ve yedi yıl

boyunca aktif spor yapan öğrencilerin birçoğunun lise döneminin son sınıfında oldukları belirtilmiştir (118). Buna dayanarak, yedi yıl boyunca spor yapan sporcuların gelecek kariyerlerinde başarılı olmaları için lise eğitiminin önemli olduğunu düşündükleri ve akademik olarak başarısız olmamak için dikkat ettikleri söylenebilir. İlğan ve ark. çalışmasında, öğrencilerin, direkt bir bağlantısı olmamasıyla birlikte sınıf atladıkça motive olma durumlarının ve okul başarısına ilişkin düşüncelerinin azaldığı ortaya çıkmıştır (119). Bu durumların, çalışmayı oluşturan katılımcıların yaşı öğrenim gördüğü kurumundaki öğretmenlerin yaklaşımı veya akademik başarı konusunda motive edilme şekillerindeki farklılıklardan meydana gelmiş olabileceği düşünülebilir. Literatüre bakıldığında, Grgurinović ve Sindik (120) ve Solomon (121) spor yaşı ile psikolojik dayanıklılık arasında herhangi bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Psikolojik dayanıklılık düzeyleri açısından bakıldığında, bu araştırmaların sonuçları mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Bu bilgilere ek olarak yaş değişkeninin fiziksel aktivite ve spor yaşı üzerinde etkili olabileceği farklı öngörülmektedir. Literatüre bakıldığında yaş değişkeni ile farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Aksu BSÖ bölümündeki öğrencileri ile yapmış olduğu 958 kişilik bir çalışmada yaş faktörünün ile fiziksel aktivite düzeyi ile arasındaki ilişkide anlamlı bir farklılık olmadığını, yaşam kaygısının artması ve sosyo-ekonomik faktörlerin üniversitede eğitim gören bireylerdeki etkilerinden bahsedilerek bu sonucun elde edildiği düşünülmüştür (122). Daha küçük yaş gruplarına bakıldığında, Parlaktaş (123), Hekim ve Yüksel (124) ve Kara (125) ortaokul dönemindeki öğrencilerinin üzerinde fiziksel aktivite durumlarını farklı değişkenlere göre incelenmiş ve yaş ile fiziksel aktivite arasında farklılık olmadığı belirtilmiştir. Buna ek olarak Hekim ve Yüksel bu sonuçtaki olağan durumun öğrencilerin yaş gruplarından dolayı benzer gelişim dönemlerinden geçiyor olmalarını ve aynı sosyal çevrelerde yetişmelerinin etkili olabileceğini belirtilmiştir. Bu araştırma sonuçlarına karşıt olarak, Gooding, Tarrier, Hurst ve Johnson, araştırmasında yetişkin sporcuların psikolojik dayanıklılık düzeylerinin genç sporculara göre daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir (126). Erim ve Küçük, milli takımdaki kadın boksörlerin katılımcı olduğu bir araştırmada psikolojik

dayanıklılıklarını incelemiş ve A milli takım sporcularının, genç ve yıldız milli takım sporcularına göre psikolojik olarak daha dayanıklı olduklarını olduğunu belirtmiştir (127). Dolayısıyla yaş arttıkça psikolojik dayanıklılığın azalması, bir geçiş sürecindeki ergenlerin hormonal değişikliklerden dolayı olarak psikolojik olarak bazı zayıflıklar ortaya çıkarmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

6. SONUÇ

Araştırmanın amacı Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıklarının, akademik başarıya etkisini incelemektir.

Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin psikolojik dayanıklılıkları ve meydan okuma alt boyut puanının yüksek düzeyde olduğu; kendini adama ve kontrol alt boyut puanlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın ana amaçlarından biri, öğrencilerin psikolojik dayanıklılıkları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı durumudur. Araştırma tamamlanmış olup elde edilen sonuçlar dahilinde psikolojik dayanıklılık seviyesinin, akademik başarıyı %11,7 oranında etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerden akademik olarak çok başarılı olanların kendinden akademik olarak daha az başarılı olan akranlarına göre psikolojik olarak daha dayanıklı oldukları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin not ortalamalarına PD seviyeleri dışında, diğer faktörlerce %89'luk etki vardır.

İkinci olarak, öğrencilerin cinsiyet, spor yaşı, aktif sporcu olmaları, devam ettikleri sınıfları, bölümleri, anne-baba ekonomik durumuna göre akademik not ortalamaları ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı sorusu göz önüne gelmektedir. Bu sorulara cevap olarak spor yaşı, bölüm, cinsiyet ve aile ekonomik gelirleri değişkenlerine göre anlamlı fark bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Katılımcılar cinsiyetlerine göre ele aldığında ise kadın katılımcıların ortalamaları, erkek katılımcıların ortalama puanlarından daha düşük olduğu ancak aralarındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir. PDÖ alt boyutlarını referans aldığımızda kadınların daha öz disiplinli ve başarıya yönelimli oldukları söylenebilir.

Katılımcıları aile ekonomik durumu değişkenine göre ele aldığımızda psikolojik dayanıklılık ve meydan okuma alt boyutu ile ilişkisi bulunduğu

görülmektedir. Ekonomik durumu iyi olan ailelerin, stresi azaltan ve motivasyonu arttıran yöntemlerden birkaçı olan sportif veya sosyal aktivitelere daha sık katılmasına olanak sağlayabileceğinden dolayı öğrencilerin PD seviyesinin yüksek olacağı sonucuna ulaşılabilir. Ekonomik durumları iyi olan öğrencilerin daha rahat bir şekilde yeni ortamlara girebilmesi, yeni insanlar tanınması veya seyahat edebilmesi gibi değişikliklerin gelişim için uyarıcı niteliği olan meydan okuma alt boyutu ile doğrudan ilgili olabileceği bu doğrultuda meydan okuma puanlarında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Öğrencilerin yapmış oldukları branş değişkenine göre psikolojik dayanıklılık ve akademik başarı arasındaki farka göre analizin sonucu araştırmaya katılan öğrencilerin, ferdi spor dalları ve takım sporları yapıyor olmaları değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Ayrıca bireylerin aktif spor yapmıyor olma durumuna bağlı olarak psikolojik dayanıklılık düzeylerinin istatistiksel olarak değiştiği, bireysel veya takım sporu yapan bireylerin herhangi bir spor branşı olmayan bireylerden daha yüksek not ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırma alt amaçlarından üçüncüsü ise öğrencilerin lisansüstü düşüncesi, bulundukları sınıf, akademik başarıları arasında ve yaşadıkları bölge ile psikolojik dayanıklılıkları arasında fark olup olmadığını belirlemek idi. Öğrencilerden akademik başarısı yüksek olanların lisansüstü düşüncesi olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber şehirde yaşayan öğrencilerin köy veya kasaba gibi daha küçük yerleşim alanında yaşayan öğrencilere göre psikolojik dayanıklılık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

7. ÖNERİLER

Araştırma hipotezleri ve alt sebepler yeniden düzenlenip, SBF öğrencilerinin akademik başarısına %88,3 lük etki eden diğer faktörlerin de belirlenmesi, yapılan araştırmayı üst seviyeye taşıyabilir.

Mevcut çalışmanın sonuçları ve diğer çalışma sonuçlarından yola çıkarak üniversite öğrencilerinde akademik başarının artması amacıyla aktif spor yapmayan öğrencilerin düzenli egzersiz yapmaya teşvik etmek PD düzeyi düşük olan öğrenciler için doğru bir adım olacaktır.

Akademik başarının yükselmesini hedeflemek için eğitimcilerin öğrencilerle daha yakın iletişim kurmaları, motivasyonlarını arttırmaya yönelik seminerler düzenlemeleri, öğrencilerin maruz kalabileceği baskılar ya da akranları ile iletişim kopukluklarına yönelik çözümler üretmeleri beklenir.

Erkek öğrencilerin PD seviyelerindeki düşüklük stres seviyelerinden kaynaklanıyor olabilir. Bu doğrultuda stres ve kaygı düzeylerini azaltmaya yönelik solunum, gevşeme egzersizleri ve zaman yönetimi eğitimi verildikten sonra tekrar PD düzeyleri ölçülebilir.

Aile ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin, maddi imkansızlıklar yüzünden sosyal etkinlik ya da fiziksel aktivitelere yeterince katılamayan öğrencilerin belirlenip, okul içi faaliyetler düzenlenmesi öğrencilerin PD düzeyini yükseltmek ve daha başarılı olmalarını sağlamak için faydalı olabilir.

Çalışmada yalnızca spor bilimleri fakültesindeki bölümler ve sınıflara uygulanmış olduğundan dolayı üniversitelerin farklı bölüm ve fakültelere de uygulanarak yeni veriler elde edilebilir.

8. KAYNAKLAR

1. Siesmaa EJ, Blitvich JD, White PE, Finch CK. Measuring children's self-reported sport participation, risk perception and injury history: Development and validation of a survey instrument. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 2011; 14:22-26.
2. Alpman C. Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi. İstanbul: AÜSBF Yayınları; 1972.
3. Güven G. Kütahya'daki okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan oyun ve spor programlarının incelenip değerlendirilmesi [yüksek lisans tezi]. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi; 2006.
4. Orhan R. Çocuk gelişiminde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2019; 9 (1):157-176.
5. Küçük V, Koç H. Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015; (10).
6. Weiner B. Theories of Motivation: From mechanism to cognition. Chicago: Rand Mc Nally;1972.
7. Luthar S. Resilience in development: A synthesis of research across five decades. *Developmental Psychopathology*, 2006; 3(2):740-758.
8. McKay J, Niven AG, Lavalley D, White A. Sources of strain among elite UK track athletes. *The Sport Psychologist*, 2008; 22:143-163.
9. Noblet AJ, Gifford SM. The sources of stress experienced by professional Australian footballers. *Journal of Applied Sport Psychology*, 2002; 14:1-13.
10. Sipahioğlu Ö. Farklı risk gruplarındaki ergenlerin psikolojik sağlamlıklarının incelenmesi [yüksek lisans tezi]. Konya: Selçuk Üniversitesi; 2008.
11. Kımter N. Covid-19 Günlerinde bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020; Milli Mücadele'nin 100. Yılı Özel Sayısı:574-605. Doi: 10.21733/ibad.805481.
12. Doğan T. Kısa psikolojik sağlamlık ölçeği'nin türkçe uyarlaması:geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 2015; 3(1):93-102;
13. Biçen M. Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlıkları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [yüksek lisans tezi]. Lefkoşa Yakın Doğu Üniversitesi; 2019.
14. Güngörmüş K, Okanlı A, Kocabeyoğlu T. Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2015; 6(1):9-14.

15. Terzi Ş. Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıkları ve Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2008; 29(3):1-11.
16. Gizir CA. Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2007; 2(83):113-128.
17. Altundağ Y. Anne-baba boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık [yüksek lisans tezi]. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi. 2013.
18. Norris FH, Stevens SP, Pfefferbaum B, Wyche KF. Pfefferbaum R. L. Community resilience as a metaphor, the-ory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. *Ameri-can Journal of Community Psychology*, 2008; 41(1-2):127-150.
19. Kobasa S. ve ark. Hardiness and health: A prospective study. *journal of personality and social psychology*, 42: 168-177, 1982; aktaran Tuğba Aydoğdu, Bağlanma stilleri, başa çıkma stratejileri ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi, Gazi.
20. Maddi SR. Hardiness turning stressful circumstances into resilient growth.springer briefs in psychology. New York, London: Springer Dordrecht Heidelberg; 2013.
21. Brooks RB, Goldstein S. Power of resilience. McGraw-Hill Companies; 2003.
22. Cicchetti D. Aşırı stres altında dayanıklılık: Çok katmanlı bir bakış açısı. *World Psychiatry*, 2010; 9(3):145-154
23. Kararımak Ö. Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2006; 26:129-142.
24. Hoşoğlu R, Fıncı Kodaz A, Yılmaz Bingöl T, Vural Batık M. Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14):217-239. Doi: 10.26466/opus.405751
25. Luthar SS, Cicchetti D, Becker B. The construct of resilience: a critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development*, 2000; 71(3):543-562.
26. Callahan CD. Stress, coping and personality hardiness temporomandibular *Psychology*, 2000; 45(1):38-48.
27. Kobasa S. Stressful life events, personality, and health: An inquiry into hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1979; 37:1-11.
28. Sarıkaya A. 14-18 yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki [yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Bilim Üniversitesi; 2015.

29. Kobasa S. Commitment and coping in stress resistance among lawyers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1982; 42(4):707-717.
30. Terzi Ş. Öznel iyi olmaya ilişkin psikolojik dayanıklılık modeli [doktora tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi; 2005.
31. Durak M. Deprem yaşamış üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtilerini yordamada psikolojik dayanıklılığın rolü [doktora tezi]. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi; 2002.
32. Kobasa S, Maddi SR. Kahn S. Hardiness and health: A prospective study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1982; 42:168-177.
33. Kamyra H. Hardiness and spiritual wellbeing among social work students. *Journal of Social Work Education*, 2000; 36(2):231-241.
34. Yalçın S. İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile stres, psikolojik dayanıklılık ve akademik iyimserlik arasındaki ilişki [yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi; 2013.
35. Aydoğdu, B. Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygı, kaygı duyarlılığı ve madde kullanım durumları. Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2013.
36. Holt P, Fine M. Tollefson N. Mediating stress: Survival of the hardy. *Psychology in the Schools*, 1987;24(1), 51-58.
37. Tümlü GÜ. Psikolojik dayanıklılık düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin temas engellerinin incelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi; 2012.
38. Werner EE, Smith RS. Overcoming the odds: High-risk children from birth to adulthood. Ithaca, NY: Cornell University Press: 1992.
39. Souiri H, Hasanirad, T. Relationship between resilience, optimism and psychological well-being in students of medicine. *Procedi- Social and Behavioral Sciences*, 2011; 30: 1541-1544.
40. Werner EE, High-risk children in young adulthood: A longitudinal study from birth to 32 years. *American Journal of Orthopsychiatry*, 1989; 59:72-81.
41. Murray C. Risk Factors, Protective Factors, Vulnerability, and Resilience, *Remedial Special Education*, 2003; 24(1):16-26.
42. Grossman FK, Beinashowitz J, Anderson L. ve ark. Risk and resilience in young adolescents. *J Youth Adolescence*, 1992; 21:529-550. Doi: 10.1007/BF01537394
43. Masten A. Resilience in individual development: Successful adaptation despite risk and adversity. Wang MC, Gordon EW. Editörler. *Educational resilience in inner-city America: Challenges and prospects*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum; 1994. 3-25.
44. Greeff AP, Ritman IN. Individual characteristics associated with resilience in single-parent families. *Psychological Reports*, 2005; 96(1):36-42.

45. Earvolino-Ramirez M. Resilience: a concept analysis. in nursing forum. Blackwell Publishing Inc, 2007; 2(42):73-82.
46. Masten AS, Reed MJ. Resilience in development. Snyder CR, Lopez SJ. Editörler. The Handbook of Positive Psychology. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press; 2002.
47. Benard B. Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory; 1991.
48. Stathakos J. The relationship between physical activity and academic achievement in senior secondary school students [yüksek lisans tezi]. Toronto: Toronto University; 1997.
49. Şar NŞ. Spor yapan ve yapmayan bireylerin psikolojik dayanıklılık ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi [yüksek lisans tezi]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi; 2016.
50. Bar M. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin psikolojik dayanıklılık ve akademik ertelemeye etkisi [doktora tezi]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi; 2016.
51. Şahin M, Yetim AA, Çelik A. Psikolojik sağlamlığın gelişiminde koruyucu bir faktör olarak spor ve fiziksel aktivite. The Journal of Academic Social Science Studies, 2012; 5(8):373-380.
52. Salar B, Hekim M, Tokgoz M. To compare emotional state of individuals making team and individual sport 15-18 age group. Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute, 2012; 4(6):123-135.
53. Karademir T, Açak M. Üniversiteli sporcuların psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019; 862-878. Doi: 10.33437/ksusbd.566577.
54. Chan DW. Hardiness and its role in the stress-burnout relationship among prospective Chinese teachers in Hong Kong. Teaching and Teacher Education, 2003; 19:381-395.
55. Harrisson M, Loiselle CG, Duquette A, Semenic SE. Hardiness, work support and psychological distress among nursing assistants and registered nurses in Quebec. Journal of Advanced Nursing, 2002; 38(6):584-591
56. Seçer E. Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişki. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı; 2019.
57. Yücel Z, Koç M. İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine karşı tutumlarının başarı düzeylerini yordama gücü ile cinsiyet arasındaki ilişki. İlköğretim Online, 2011; 10(1):133-143.
58. Erdoğan MY, Kenarlı Ö. Duygusal zekâ ile akademik başarı arasındaki ilişki. Milli Eğitim, 2008; 37(178):297-310.

59. Sencer M. Yöntembilim terimleri sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları; 1981.
60. Çelik V. Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayınevi; 2002.
61. Charles CM, Building Classroom Discipline. New York: Addison Wesley Longman; 1999.
62. Özabacı N. Acat MB. Sosyo ekonomik çevreye göre ilköğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2005; 6(1):145-169.
63. Taşdemir M, Taşdemir A. Okullarda başarı ve başarısızlık olgusu: tipik öğrenci davranışları yönüyle bir durum araştırması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2010; 23(2):471-503.
64. Önler N. Kaygı ve başarı. Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 1972; 2: 151-163.
65. Drabent W. What is failure? An approach to constructive negation. Acta Informatica, 1995; 32:27-59
66. Bakırcıoğlu R. Eğitim ve psikoloji sözlüğü. Ankara: Anı Yayıncılık; 2012.
67. McGraw-Hill Education (UK). 2010, EBOOK: Managing Successful Universities UK Higher Education OUP Humanities & Social Sciences Higher Education OUP, 30-67.
68. Pritchard ME, Wilson GS. Using emotional and social factors to predict student success. Journal of College Student Development, 2003; 44:18-28.
69. Costa A, Faria L. The impact of emotional intelligence on academic achievement: A longitudinal study in Portuguese secondary school. Learning and Individual Differences, 2015; 37:38-47.
70. Keçeli-Kaysılı B. Akademik başarının artırılmasında aile katılımı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 2008; 9(01):69-83. Doi: 10.1501/Ozlegt_0000000115
71. Pascarella ET, Terenzini PT. How college affects students: A third decade of research (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass; 2005.
72. Zimmerman MA, Caldwell CH, Bernat DH. Discrepancy between self-report and school-record grade point average: Correlates with psychosocial outcomes among African American adolescents. Journal of Applied Social Psychology, 2006; 32:86-109.
73. Shaw EJ, Mattern KD. Examining the accuracy of self-reported high school grade point average (College Board Research Report No. 2009-5). New York, NY: The College Board; 2009.
74. Caskie GIL, Sutton MC, Eckhardt AG. Accuracy of self-reported college grades: Gender moderated differences by achievement level and academic self-efficacy. Journal of College Student Development, 2014; 55: 385-390.

75. Kuncel NR, Crede M, Thomas LL. The validity of self-reported grade point averages, class ranks, and test scores: A meta-analysis and review of the literature. *Review of Educational Research*, 2005; 75:63-82.
76. Krosnick JA. Survey research. *Annual Review of Psychology*, 1999; 50:537-67.
77. Sticca F, Goetz T, Bieg M, Hall NC, Eberle F, Haag L Examining the accuracy of students' self-reported academic grades from a correlational and a discrepancy perspective: Evidence from a longitudinal study. *PLoS ONE*, 2017; 12(11): e0187367. Doi: 10.1371/journal.pone.0187367
78. Schwartz JA, Beaver KM. Making (Up) the grade? Estimating the genetic and environmental influences of discrepancies between self-reported grades and official GPA scores. *J. Youth Adolescence* 2015; 44:1125-1138.
79. Gonyea RM. Self-reported data in institutional research: Review and recommendations. *New Directions for Institutional Research*, 2005; 127:73–89;
80. Cooke R, Bewick BM, Barkham M, Bradley M, Audin K. Measuring, monitoring and managing the psychological well-being of first year university students. *British Journal of Guidance & Counselling*, 2006; 34:505-516.
81. Sezgin F, Koşar D, Koşar S, Er E. Liselerde akademik başarısızlık: nedenleri ve önlenmesine ilişkin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2016; 17(1):0-0. DOI: 10.17679/iuefd.17119535
82. John ve ark, 2014
83. DesJardines SL, Ahlburg DA, Mc-Call BP. A temporal investigation of factors related to timely degree completion. *The Journal of Higher Education*, 2002; 73: 555-581.
84. Chan DW. Reversing underachievement: Can we tap unfulfilled talents in Hong Kong? *Educational Research Journal*, 1999; 14(2):177-190
85. Büyükkaragöz, S. Okula uyumsuzluk ve başarısızlıkta ailenin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 1990; 14(78):29-33.
86. Wagnild GM, Young HM. Development and psychometric evaluation of the resilience scale. *mJ Nurs Meas*, 1993; 1:165-178.
87. Işık Ş. Psikolojik dayanıklılık ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 2016; 4(2):165-182.
88. Sezgin K. Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve dindarlık düzeylerinin incelenmesi (Dicle Üniversitesi örneği) [yüksek lisans tezi]. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi; 2016.
89. Eryılmaz S. Üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlığı yordamada yaşam doyumu, benlik saygısı, iyimserlik ve kontrol odağının incelenmesi [yüksek lisans tezi]. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi; 2012.

90. Atarbay S. Farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin psikolojik dayanıklılıklarına etkisi [yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi; 2017.
91. Gürkan U. Üniversite öğrencilerinin yılmazlık ve iyilik halinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Education Sciences*, 2014; 9(1):19-35.
92. Saka A, Ceylan Ş. Ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin aile yapılarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 2018; 5(1):68-86.
93. Çutuk S, Beyleroğlu M, Hazar M, Akkuş Çutuk Z, Bezci Ş. Judo sporcularının psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2017; 11(1):109-117.
94. Önder A, Gülay H. İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin psikolojik sağlamlığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2008; (23).
95. Gundas A, Kocak R. Lise öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın yordayicisi olarak benlik kurgusu [The role of self-construals as the predictors of psychological resilience of high school students]. *The Journal of International Social Research*, 2015; 8(41):795-802.
96. Kumpfer K. Factors and processes contributing to resilience: The resilience framework. Glantz M, Johnson J. Editörler. *Resilience and development: Positive life adaptations*. New York: Plenum Press; 1999.
97. Oktan V. Üniversite sınavına hazırlanan ergenlerin psikolojik sağlamlıklarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi [doktora tezi]. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi; 2008.
98. Aba D. Öğrencilerin sınav kaygıları ile akademik başarı arasındaki cinsiyet farklılığı [yüksek lisans tezi]. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi; 2018.
99. Arslan SS, Alemdaroğlu İ, Öksüz Ç, Karaduman AA, Yılmaz TÖ. Genç bireylerde fiziksel aktivitenin akademik başarı ve depresyon üzerine etkisi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 2018; 6(1):37-42
100. Hosseini S. A., Besharat, M. A. Relation of resilience whit sport achievement and mental health in a sample of athletes. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2010;5:633-638.
101. Tösten R. Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermayelerine İlişkin Algılarının İncelenmesi' [doktora tezi]. Gaziantep Üniversitesi; 2015.
102. Gündüz Algünerhan, R. 12-14 yaşındaki ergenlerde algılanan ana baba tutumları benlik algısı ve psikolojik sağlamlık. *Sosyal Bilimler Enstitüsü*; 2017.
103. Bozgeyikli, H. Big Five Personality Traits as the Predictor of Teachers' Organizational Psychological Capital. *Online Submission*, 2017;8(18):125-135.

- 104.Toprak H. Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık ve psikolojik ihtiyaç doyumu [yüksek lisans tezi]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi; 2014.
- 105.Bahar HH. KPSS puanlarının akademik başarı ve cinsiyet açısından değerlendirilmesi. Eğitim ve Bilim, 2006; 31(140).
- 106.Ergün O. Ergenlerde psikolojik sağlamlık ile duygusal zekâ özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi; 2016.
- 107.Bahar HH, Yıldırım S. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stilleri ile başarılarının cinsiyet, program ve sınıf düzeyine göre incelenmesi. selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017; (38):14-27.
- 108.Arıcı İ. İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler Ankara örneği) [doktora tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi; 2007.
- 109.Akyol G, Sungur S, Tekkaya C. The contribution of cognitive and metacognitive strategy use to students' science achievement. Educational Research and Evaluation, 2010; 6, 1-21.
- 110.Koutsoulis MK, Campbell JR. Family processes affect students' motivation, and science and math achievement in Cypriot high schools. Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 2001; 8:108-127.
- 111.Singh A, Uijtdewilligen L, Twisk JW, Van Mechelen W. Chinapaw MJ. Physical activity and performance at school: A systematic review of the literature including a methodological quality assessment. Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine, 2012; 166(1):49-55.
- 112.Saygılı G, Atay E, Eraslan M, Hekim M. Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2015; 23(1):161-170.
- 113.Öcal K, Settar Koçak M. Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı davranış gelişimine etkisi. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2010; (7):89-94.
- 114.Mücevher MH, Demirgil Z, Erdem R. Sportif aktivitelerin akademik başarı üzerindeki etkisi: SDÜ İİBF öğrencileri üzerine bir araştırma. V. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi - Bildiriler Kitabı I; 2016.
- 115.Yönel G. İlkokul 4.sınıf öğrencilerinde dart sporu uygulamasının dört işlem becerisi üzerinde etkisinin incelenmesi [yüksek lisans tezi]. 2018.
- 116.Tatlı İ. Niğde ilinde ortaöğretimde okuyan lisanslı sporcular ile spor yapmayanların atılganlık, yalnızlık, depresyon ve akademik başarıları [yüksek lisans tezi]. Niğde: Niğde Üniversitesi; 2004.

- 117.Silliker SA, Quirk JT. The effect of extracurricular activity participation on the academic performance of male and female high school students, *The School Counselor*, 1997; 44(4):288-293.
- 118.Filiz B, Demirhan G. Akademik ve spor başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi . *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2018; 16(2):138-152. Doi: 10.1501/Sporm_0000000361
- 119.İlğan A, Oğuz E, Yapar B. Okul yaşam kalitesine ilişkin algı ile akademik motivasyon düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Menderes ilçesi örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2013; 13(2, 157-176.
- 120.Grgurinović T, Sindik J. 2015; Application of the mental toughness/hardiness scale on the sample of athletes engaged in different types of sports. *Physical Culture*, 69(2): 77-87.
- 121.Solomon GB. Mental toughness among college athletes. *Journal of Applied Sports Science*, 2015; 5(3):171-175.
- 122.Aksu E. O. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının fiziksel aktivite düzeylerinin akademik başarı ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi [yüksek lisans tezi]. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2018.
- 123.Parlaktaş Y. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ile akademik başarı arasındaki ilişki (Kırıkkale İli Örneği) [yüksek lisans tezi]. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi; 2018.
- 124.Hekim M, Yüksel Y. Ortaokul öğrencilerinin beden kitle indeksi ve fiziksel aktivite düzeylerinin yaş, cinsiyet ve spor yapma durumlarına göre incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2015; 4(2):259-269.
- 125.Kara MG. Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ve obezite farkındalık düzeylerinin araştırılması [yüksek lisans tezi]. Malatya: İnönü Üniversitesi; 2017.
- 126.Gooding PA, Hurst A, Johnson J, Tarrier N. Psychological resilience in young and older adults. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 2012; 27(3):262–270.
- 127.Erim V, Küçük H. Farklı kategorideki kadın milli boksörlerin psikolojik dayanıklılıklarının karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2017; 25(1):147-154.
- 128.Siadat SA, Keikha A. A comparative study of happiness factors among women athletes of individual and team sports (a case Study). *International Journal of Sport Studies*, 2013; 3(1):86-92.
- 129.Sönmezer B. Öğretmenlerin tükenmişlik ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi [yüksek lisans tezi]. Kayseri: Erciyes Üniversitesi; 2015.
- 130.Bayrakdaroğlu S. Tekvandocuların psikolojik sağlamlık ve öz-anlayış düzeylerinin takım sporcularıyla karşılaştırılması [yüksek lisans tezi]. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi; 2014.

- 131.Arıdağ NÇ, Ermumcu E. Examinations of perceived family functions, resilience and substance abuse of university students. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2017; 9(2):486-499.
- 132.Kabasakal Z, Arslan G. Ergenlikte görülen anti-sosyal davranışlar, psikolojik sağlamlık ve aile sorunları arasındaki ilişki. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 2014; 2(3):76-90.
- 133.Allan J., McKenna J., & Dominey, S. Degrees of resilience: profiling psychological resilience and prospective academic achievement in university inductees. *British Journal of Guidance & Counselling*, 2014;42 (1), 9-25
- 134.Sacker, A., & Schoon, I. Educational resilience in later life: Resources and assets in adolescence and return to education after leaving school at age 16. *Social Science Research*, 2007; 36, 873-896
- 135.Bulut, Beyza. Ergenlerin anksiyete, sosyal destek ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. [yüksek lisans tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2016.
- 136.Çakan, M. Bilişsel stil ile zeka kavramlarının öğrenci başarısı açısından irdelenmesi ve tanıdıkları önem. *Eğitim Araştırmaları*, 2002; 8, 86-9562
- 137.Huveylid E, Mes'ûde A., Mes'ûde B. Akademik Başarı Düzeyini Yükseltmede İşbirlikli Öğrenme Stratejisinin Etkinliği. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*. 2017; (10): 205-233.
- 138.Kurul Tural, N. Öğrenci başarısında etkili okul değişkenleri ve eğitimde verimlilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,2002; 35(1-2), 40- 54.
- 139.Wang, D. B. Family background factors and mathematics success: A comparison of Chinese and US students. *International Journal of Educational Research*, 2004; 41, 40-54.
- 140.Rençber, B.A. Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012; 3(1): 191-198.
- 141.Özgüven, İ.E., Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Basımevi*. Ankara,1974.
- 142.von Stumm S, Hell B, Chamorro-Premuzic T. The Hungry Mind: Intellectual Curiosity Is the Third Pillar of Academic Performance. *Perspect Psychol Sci*. 2011;6(6):574-88.
- 143.Duncan GJ, Dowsett CJ, Claessens A, Magnuson K, Huston AC, Klebanov P, Pagani LS, Feinstein L, Engel M, Brooks-Gunn J, Sexton H, Duckworth K, Japel C. School readiness and later achievement. *Dev Psychol*. 2007;43(6):1428-1446.
- 144.Shams, Fatemeh, Ali Reza Mooghali, and Nazak Soleimanpour. The mediating role of academic self-efficacy in the relationship between personality traits and

mathematics performance. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 29 2011;1689-1692.

145. Baumeister, Roy & Vohs, Kathleen & Tice, Dianne. The Strength Model of Self-Control. *Current Directions in Psychological Science*, 2007; 16. 351-355.
146. Yıldırım, Selda. Öz-yeterlik, içe yönelik motivasyon, kaygı ve matematik başarısı: Türkiye, Japonya ve Finlandiya'dan bulgular. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 5.1 2011: 277-291.
147. Yeung, Ryan. Athletics, athletic leadership, and academic achievement. *Education and Urban Society*, 2015, 47.3: 361-387.
148. Friedman, Barry A., and Rhonda G. Mandel. "The prediction of college student academic performance and retention: Application of expectancy and goal setting theories." *Journal of college student retention: Research, theory & practice* 11.2 2009; 227-246.
149. Sari, Mediha. "Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi." *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 2012; 5.1.
150. Lassiter, Kerry S., and Achilles N. Bardos. "The relationship between young children's academic achievement and measures of intelligence." *Psychology in the Schools* 1995; 32.3: 170-177.
151. Şahin, Tolga; Güçlü, Mehmet. Sporcularda Psikolojik Dayanıklılığın Duygu Düzenleme Becerilerine Etkisi: Türkiye Korumalı Futbol 1. Ligi Oyuncuları Örneği. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2018; 16.3: 204-216.

EKLER

EK 1: PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ

Aşağıda insanların yaşam durumlarını betimleyen ifadeler yer almaktadır. Her bir ifadeyi dikkatle okuyarak katılma derecenizi belirtiniz. Okuduğunuz cümlelerin doğru veya yanlış cevapları yoktur, önemli olan sizin kişisel görüşünüzdür. Bu nedenle okuduğunuz cümle üzerinde uzun süre düşünmeden, içinizden gelen ilk cevabı vermeniz gerekmektedir. İlginiz için teşekkür ederim.

0 Kesinlikle Katılmıyorum	1 Katılmıyorum	2 Ne katılıyorum ne katılmıyorum	3 Katılıyorum	4 Kesinlikle katılıyorum
---------------------------------	-------------------	--	------------------	--------------------------------

1. Çalışmaktan çok keyif alıyorum.	0	1	2	3	4
2. Hayatın benim için monotonlaşmaya başladığını hissediyorum.	0	1	2	3	4
3. Çok çalışarak her zaman amacıma ulaşabilirim.	0	1	2	3	4
4. Çıkabilecek sorunları önceden kestirerek önlemlerimi alırım.	0	1	2	3	4
5. Devam ettiğim işime/okuluma/mesleğime yürekten bağlıyım.	0	1	2	3	4
6. Hayatımda ilginç ve zaman harcamaya değer şeylerin var olduğunu düşünüyorum.	0	1	2	3	4
7. Her yeni deneyimin yaşamımı zenginleştirdiğini düşünüyorum.	0	1	2	3	4
8. Hep aynı yaşam tarzına bağlı kalmak yerine riskli de olsa yeni şeyler denemeyi tercih ederim.	0	1	2	3	4
9. İnsan hatalarından öğrenir ve gelişir.	0	1	2	3	4
10. Kaderimi değiştirebileceğime inanırım.	0	1	2	3	4
11. Yargılarıma ve kararlarıma daima güvenirim.	0	1	2	3	4
12. Kişisel özgürlüklerimin sınırlandırılmasına genellikle büyük tepki gösteririm.	0	1	2	3	4
13. Kendimle ilgili bir şeyler öğrenmek benim için heyecan vericidir.	0	1	2	3	4
14. “Öldürmeyen şey güçlendirir” cümlesi beni ifade ediyor.	0	1	2	3	4
15. Önceden yaptığım bir programın dışına çıkmak zorunda kaldığımda rahatsız olurum.	0	1	2	3	4
16. Yeni şeyler denemekten hoşlanırım.	0	1	2	3	4
17. Yaşamımda olan önemli değişiklikleri, kişisel gelişimim için bir fırsat olarak görürüm.	0	1	2	3	4
18. Keyif aldığım etkinliklere düzenli olarak katılırım.	0	1	2	3	4
19. Yarın bana ne olacağı bugün yaptıklarımaya bağlıdır.	0	1	2	3	4
20. Yeni bir işe/projeye/göreve başladığımda ayrıntılı bir plan yapmayı tercih ederim.	0	1	2	3	4
21. Yapacak bir şeylerimin olması benim için önemlidir.	0	1	2	3	4

EK 2:

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

(Olgu Rapor Formu)

1. Cinsiyetiniz?

Kadın / Erkek

2.Yaşınız?

3. Aktif Olarak Spor Yapıyor Musunuz?

Evet / Hayır

4. Spor Branşınız Nedir?

5. Aile Ekonomik Gelir Düzeyiniz ?

1.000-2.800 TL / 2.800-5.000 TL / 5.000-10.000 TL / 10.000 TL üstü

6. Kaçınıcı sınıftasınız?

7. Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz ?

0-1 yıl / 2-4 yıl / 5 yıl ve üzeri

8.Hangi Bölümde Okuyorsunuz ?

9.Genel Not Ortalamanız Nedir?(4 lük sistemde belirtiniz)

10.Daha Önce Herhangi Bir Derste Başarısız Oldunuz mu ? Evet ise dersi belirtiniz.

Hayır /

11. Lisans Üstü Eğitim Düşünüyor Musunuz?

Evet / Hayır / Bilmiyorum

12.Yaşadığınız Yer?

Şehir / Köy – Kasaba

EK 3: BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU (BGOF)

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi: Ege Bölgesi Örneği” tarafından gönüllü katılımcılarla yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak, kimlik bilgileri açıklanmayacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Bu formu onaylamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir. Araştırmaya katılma ma hakkınız bulunmaktadır, hatta çalışmaya katıldıktan sonra da çalışmadan çıkabilirsiniz. Bu durum size hiçbir sorumluluk getirmeyecektir. Araştırma sürecinde soruları doğru yanıtlamadığı düşünülen katılımcılar ve araştırmaya başlamadan önce gönüllü olup, araştırma sürecinde ölçek sorularına cevap vermek istememe nedeni ile gönüllü olmaktan vazgeçen katılımcılar araştırmadan çıkabileceklerdir. Çalışmaya katılan bireylere maddi bir ödeme yapılmayacak ve katılımcılardan da herhangi bir ödeme talep edilmeyecektir. Çalışmanın tüm masrafları araştırmacıya aittir. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz.

Ege bölgesindeki Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, 18-25 yaş aralığındaki kız ve erkek olmak üzere toplam 320 öğrencinin katılımcı olması planlanmaktadır. Öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının akademik başarıya etkisinin olup olmadığına bakmak için “ Psikolojik Dayanıklılık” ölçeği uygulanacaktır. Bu ölçeklerde 21 soru bulunmaktadır. Bu sorulara cevap olarak “ katılmıyorum” “kararsızım” “katılıyorum” şeklinde seçenekler bulunmaktadır ve size uygun cevapları vermeniz istenmektedir. Bu ölçeklere ek olarak, spor branşı, cinsiyet, gelir durumu, genel not ortalaması gibi demografik bilgilerinize de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle ölçeklere ek olarak “ Kişisel Bilgi Formu” da tarafınıza sunulacaktır. Yukarıda belirtilen tüm ölçek ve formlar sizlere çevrim içi olarak gönderilecek ve cevapları da çevrim içi olarak alınacaktır. Araştırma için size yöneltilen ölçek ve formları cevaplama süresi ortalama 10 dakika süreceği öngörülmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarıyla spor bilimleri fakültesi öğrencilerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin akademik başarıları üzerinde etkili olup olmadığı belirlenecektir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkili faktörlerin ve psikolojik dayanıklılık kavramının öneminin belirlenmesiyle, antrenörlere, velilere ,spor bilimcilere farkındalık yaratacağı, görüş ve fikir sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın psikolojik dayanıklılık düzeyi dışında akademik başarıya etki edebilecek diğer etmenlerin de belirlenmesinin bilime katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma çevrim içi ortamda yapılacağı için herhangi bir risk içermemektedir. Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu’ndan izin alınmıştır.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin psikolojik dayanıklılığının akademik başarılarındaki önemini belirlemek.

Araştırmanın Nedeni: Bu araştırma öğrencilerin psikolojik dayanıklılıklarının değişkenlik göstermesi durumunda akademik başarılarına etkisinin önemi belirtmek ve farkındalık yaratmak için çalışılmaktadır.

Süresi: Bir Ay

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi (Merkez), ölçek çevrim içi olarak doldurulacaktır.

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Adı-Soyadı:

İletişim:

E-posta:

İmzası:

Sorumlu Araştırmacının

Adı-Soyadı: Tolga Şahin

e-posta:

İletişim no:

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Utku Günay

e-posta:

İletişim no:

İmzası:

EK 4: DEKANLIK İZNİ

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 50911969-300.99/489

09/06/2021

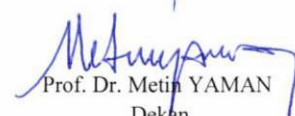
Konu: Utku GÜNAY

Sayın Utku GÜNAY

İlgi : 08/06/2021 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçenize istinaden, “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi: Ege Bölgesi Örneği” tez çalışmanız için kullanmak üzere Fakültemiz öğrencilerine online olarak yapmak istediğiniz anket çalışmanız Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Metin YAMAN
Dekan

İzmir Cad. Çolak İbrahim bey mah. 91/3 Sk. No:2 Seferihisar-35460-İzmir-Türkiye
Tel:0.232.743 10 01 Faks:0.232.743 10 03
E-posta : sporbilimleri@deu.edu.tr

Bilgi için: Zeynep GÖLGE
Öğrenci İşleri
Telefon No: (0232) 743 10 01/14222

EK 5: ÖLÇEK İZNİ

← Re: Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği İzin

Şİ şerife ışık <serife7403@gmail.com>
Kime: Siz

29.09.2021 Çar 19:25

psikolojik dayanıklılık ölçeği...
532 KB

Merhaba Utku,
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ektedir. Tolga Hocama çok selamlar.

Utku Günay <utku-gunay@hotmail.com>, 29 Eyl 2021 Çar, 15:44 tarihinde şunu yazdı:

Merhaba Sayın Hocam
Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Yüksek Lisans programında eğitim görmekteyim. Danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Tolga Şahin ile yürüteceğim tez çalışmam olan " Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi; Ege Bölgesi Örneği " adlı çalışmamızda geliştirmiş olduğunuz Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğini kullanmak için izin istiyorum.

Saygılarımla Utku Günay

[Android için Outlook](#)'u edinin

--
Prof. Dr. Şerife Işık
Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı

EK 6: ETİK KURUL ONAYI

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Tolga ŞAHİN

Araştırmanıza ilişkin Kurulumuz kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederiz.

ETİK KOMİSYONUN ADI	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
AÇIK ADRES	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı 2. Kat İnciraltı-İZMİR
TELEFON	0 232 412 22 54-0 232 412 22 58
FAKS	0 232 412 22 43
E-POSTA	etikkurul@deu.edu.tr

BAŞVURU BİLGİLERİ	DOSYA NO:	6227-GOA
	ARAŞTIRMA	UZMANLIK TEZİ ☐ MÜNFERİT ARAŞTIRMA ☐ ÖÇM ☐ YÜKSEKLİSANS ☒ DOKTORA ☐
	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi: Ege Bölgesi Örneği
	ARAŞTIRMA PROTOKOL KODU	
	SORUMLU ARAŞTIRMACI ÜNVANI/ADI/SOYADI ve UZMANLIK ALANI	Dr.Öğr.Üyesi Tolga ŞAHİN Dokuz Eylül Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐ ÇOK MERKEZLİ ☒

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ LİTERATÜR	Mevcut		Türkçe ☐ İngilizce ☒ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	OLGU RAPOR FORMU	Mevcut		Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐

KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2021/12-23	Tarih:12.04.2021				
	Dr.Öğr.Üyesi Tolga ŞAHİN'in sorumlusu olduğu "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarının Akademik Başarıya Etkisi: Ege Bölgesi Örneği" isimli klinik araştırmaya ait başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, etik açıdan çalışmanın gerçekleştirilmesinin uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.					
ETİK KURUL BİLGİLERİ						
ÇALIŞMA ESASI	Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu İşleyiş Yönergesi İy Klinik Uygulamaları Kılavuzu					
ETİK KURUL ÜYELERİ						
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	Araştırma ile ilişkili mi?		İmza
Prof.Dr.Sadık Kıvanç METİN (Başkan)	Kalp ve Damar Cerrahisi	DEU Tıp Fakültesi Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Prof.Dr. Sermin ÖZKAL (Başkan Yardımcısı)	Tıbbi Patoloji	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji A.D	Kadın	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Serkan YENER	Endokrinoloji	DEU Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Pınar TUNCEL	Tıbbi Biyokimya	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Prof.Dr.Murat BEKTAŞ	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	DEU Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Nil Hocaoglu AKSAY	Tıbbi Farmakoloji	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Seher Özyürek	Muskuloskeletal Fizyoterapi - Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	DEU Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Tufan ÇANKAYA	Tıbbi Genetik	Tıbbi Genetik Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Ayfer DAYI	Davranış Fizyolojisi	DEU Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Korcan DEMİR	Pediyatrik Endokrinoloji	DEU Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr.Mahmut Cem ERGON	Tıbbi Mikrobiyoloji	DEU Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı	Erkek	E ☐	H ☒	
Doç.Dr. Aylin Özgen Alpaydın	Göğüs Hastalıkları	DEU Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı	Kadın	E ☐	H ☒	
Öğr.Gör.Dr.Kıvanç YÜKSEL	Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Bilişim A.D	Erkek	E ☐	H ☒	
Av.Esra FIRTINA	Avukat	DEU Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği	Kadın	E ☐	H ☒	
Mehmet Erhan ÖZKUL	Sağlık mensubu olmayan üye	D.E.U Tıp Fakültesi İdari Mali İşler	Erkek	E ☐	H ☒	

Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Karar Formu

ÖZGEÇMİŞ

UTKU GÜNAY

Kişisel Bilgiler

İletişim Bilgileri

İletişim Adresi

Telefon

E-posta

İnternet Sayfası

Öğrenim Bilgileri

01 Eylül 2015 - 20 Haziran 2019 (3 yıl 10 ay)

Lisans, Anadal/Normal Öğretim, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE

SPOR BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ YÜKSEKOKULU, BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ PR.

Diploma Numarası: 201904365

Ağırlıklı Genel Not Ortalaması: 3.27 / 4.0

Yabancı Dil Bilgileri

İNGİLİZCE (Okuma: İyi, Yazma: Orta, Konuşma: Orta)

TÜBİTAK Burs ve Destekleri

BİDEB Destekleri

UTKU GÜNAY, Etkinlik Destekleri ve Eğitim Bursları Müdürlüğü, 2210-A Genel Yurt
İç i Yüksek Lisans Burs Programı, Başvurusu Reddedildi, 2020 - 2, 01.10.2020 -
30.09.2022.

Panelistlik / İzleyicilik / Raportörlük Sayısı

Hakemlik/Panelistlik/Dış Danışmanlık Sayısı

ARDEB/BİDEB 0

TEYDEB 0

Toplam 0

İzleyicilik/Danışmanlık Sayısı

ARDEB/BİDEB 0

TEYDEB 0

Toplam 0

Raportörlük Sayısı

ARDEB/BİDEB 0

TEYDEB 0

Toplam 0